

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin! Karkeren hem; welatan yekbın!

TKP'NİN SENDİKAL HAREKETE BAKIŞI (1980-1990)

BELGELER

İŞÇİNİN SESİ YAYINLARI 54
Ocak 1991

İÇİNDEKİLER

1. Giriş	7
2. TKP I. Leninciler Konferansı (1980)	
— Tutanaklar	13
— Karar: “İşçi ve Sendika Hareketi Üstüne”	13
3. TKP II. Leninciler Konferansı (1981)	
— Karar: “Ekonomik Savaşım ve Sendikal Hareket”	35
4. TKP Eşgüdüm Komitesi Toplantısı (1983 Ağustos)	
— Karar: Ülkede Durum — Sendikalar Sorunu	43
5. TKP 5. Kongresi (1985)	
— Karar: “Sendikalar Üzerine”	51
6. TKP Programı (1985)	
— TKP ve Sendikalar	53
7. TKP Merkez Komitesi toplantısı (Ocak 1987)	
— Duyuru	57
— Bildiri: “Türk-iş’te Birleşin, 1 Mayıs’ta Devleşin”	59
8. TKP Merkez Komitesi toplantısı (Haziran 1987)	
— Bildiri: “Petrol-İş Grevcileri İşçi Hareketini İlerletiyor”	61
9. TKP Merkez Komitesi Plenumu (Kasım 1987)	
— Karar: “Bağımsız Sendikalardaki Devrimci İşçilere Çağrı” ...	65
— Karar: “Aynı İşkolunda Olup Birleşmeyen Türk-İş Sendikalarındaki İşçilere Çağrı”	69
— Karar: “Sendikalaşmaya Çağrı”	70
— Karar: “İşli İşsiz İşçi Dayanışmasını Yükseltelim”	71
10. TKP İstanbul Bölge Komitesi’nden Deri İşçilerine (Mart 1988)	
— Bildiri	73
11. TKP İstanbul Bölge Komitesi’nden Netaş İşçilerine (Mayıs 1988)	
— Bildiri	77
12. TKP Merkez Komitesi Toplantısı (Şubat 1990)	
— “Durum Değerlendirmesi”	81
13. Ek 1: R. Yürükoğlu, “Bugün Türk-İş’ten Yana Kesmeyen Bıçak Burjuvaziden Yana Keser” (17 Haziran 1987).....	83
14. Ek 2: K. Marks, “Sendikaların Görevleri”	89

GİRİŞ

TKP'nin 1977 Konferansı'nın yapıldığı gün, TKP'nin Sesi Radyosu o gün partinin bir organı, bugün ise merkez organı olan *İşçinin Sesi* gazetesinin editörü R. Yürükoğlu yoldaşın "Oportünizme Karşı Uyanık Olalım" başlıklı yazısını yayınlıyordu. Bu yazıda Yürükoğlu yoldaş, komünist partisi açısından Leninci siyasetin taşıdığı önemi ve oportünizme karşı savaşımı yükseltme gereğini vurgularken şöyle diyordu:

"Oportünizm her zaman, 'her yerde taktikler'de gizleniyor 'taktikler'de başlıyor. 'Taktik için böyle yapmalıyız' cümlesi oportünistlerin tılsımlı cümlesidir. Onlar, 'halk şimdilik meseleyi anlamıyor, onun için taktik yapmalıyız' derler hep. Böylece ilkeselliği, ilkesel davranmayı güme götürürler. Stalin'in bir yazısında aktardığına göre, Lenin her zaman 'tek doğru politika ilkesel politikadır' dermiş. Ama ne gam, oportünistlere hiç de öyle gelmiyor. Onlar, 'canım şu küçük sorunda ilkesiz davranmakla dünyanın sonu gelmez' diyorlar. Oysa Leninciler iyi biliyorlar ki 'azıcık oportünistlik' diye birşey olmaz. Azıcık oportünistlik, azıcık hamileliğe benzer. Mutlaka sonunda bebek doğar. O da milliyetçilik, şovenizm, karşı-devrimdir."

Fazla geçmedi. Bu konuşmadan iki yıl kadar sonra, TKP içinde Leninci-menşevik ayrımı patlak verdi. Ayrılığın temel noktalarından biri, tam da yukarıda değinilen konuydu: Siyasette ilkesellik mi, "taktiksellik" mi? *İşçinin Sesi* gazetesi çevresinde kümelenen Leninci TKP'liler, "komünistin siyaseti ilkesel olmalı" diyordu. Çünkü yaşamın istemi, işin doğrusu buydu.

Parti içinde açık savaşımın başlamasından bu yana geçen 10 yıl, Lenincilerin çok çeşitli konularda uygulamaya koyduğu ilkesel siyasetin, acımasız bir öğretmen olan yaşam tarafından sınava çekildiği bir dönem oldu. TKP Lenincileri bu sınavdan, bolca alınteri dökerek, ama alınları dimdik, enseleri kalınlaşmış, ideolojik çizgileri olgunlaşmış olarak çıktılar. TKP'nin kendisi olduklarını kanıtladılar.

Sahtekarlıktan, sırtını dayadığı SBKP'den güç alarak "mühür bende" diye çığlık atan menşevik oportünizm ise, bu süreçten, TKP'den defolup giderek, burjuvazinin "ulusal mutabakatçısı" TBKP'yi kurarak çekti. Vardıkları yer, yoldaşımızın konuşmasındaki son cümlenin doğruluğunun kanıtıdır, "taktiksel siyaset" in iflasıdır.

Bu 10 yıllık dönemde, dünya sosyalist sistemi, oportünizmin elinde Gorbaçov'la gelen karşı-devrime vardı. Dünya komünist hareketi çözüldü. "Taktiksel siyaset" in TKP'nin menşeviklerini götürdüğü son nokta ise, Marksizm-Leninizmi, işçi sınıfının gücünü, yeteneklerini ve değerlerini artık açıktan reddettikleri Yağcı-Sargın çizgisi oldu. Uluslararası alanıyla, yerlisiyle, hep birlikte sosyal demokrat, işçi sınıfı düşmanı bir hatta oturdular.

* * *

TKP'nin ilkesel siyaseti ile oportünizmin "taktiksel" siyasetinin kendini en güzel gösterdiği alanlardan biri, işçi hareketi ve sendikal alan oldu.

Menşevikler işçi hareketine, sendikal birliğe "taktiksel" yanaşıyorlardı. Partiyle sendika arasındaki tüm ayırım çizgilerini ortadan kaldıran örgütlenme anlayışı onlarındı, DİSK içinde farklı siyasal çizgide olanların, devrimcilerin tasfiyesi, hatta bunların fabrikalardan atılması için işverenlerle işbirliği, giderek DİSK'in sosyal demokrasiye teslimi, onlar eliyle gerçekleşti.

12 Eylül 1980'le birlikte toplumun üstüne çöken faşizmden "52'lere özgürlük" dilenen onlardı. Faşizmin dayatmasıyla da olsa, işçi sınıfının tek sendikal şemsiye altında birleşmesi ufku nesnel olarak doğduğunda, çeşitli işkollarından onbinlerce işçiyi "bağımsız" sendikalara, dinci-gerici Hak-İş'e yöneltenlerin başında yine onlar vardı.

Faşizmin çözülmesiyle birlikte, menşevikler, sendikal birliğin Türk-iş'te gerçekleşmekte olduğu ayan beyan ortaya çıktığında, önce ağızlarını açmamayı, açık tutum almamayı tercih ettiler. Sonra, bir yandan Türk-İş'te birlik için "koşullar" ileri sürerken, bir yandan da, faşizm döneminde kapatılan DİSK'in sosyal demokrat bir sendikal örgüt olarak

kurulması için, emperyalist Avrupa'nın başkentlerinde el altından "taktiksel siyaset" yaptılar.

Menşeviklerin bu "kıvraklığına" işçi sınıfının ezici çoğunluğunun yanıtı, Türk-İş'te sendikal birliği güçlendirmek, pekiştirmek oldu. Çünkü, yeni dönemde yaşamın gösterdiği doğru yol buydu. Sendikal birlik "Türk-İş'te birlik"ti.

TKP'den kaçıp TBKP'yi kuran yeni sosyal demokratlar, Türk-İş'in 1989 Aralık'ında yapılan son kongresi öncesinde, kendi denetimleri altında bulundurdıkları sendikal kuruluşun "Türk-İş'te birliğe" yanaşması için, Türk-İş tüzüğüne *doğru* bir ilkesi olan "her işkolunda tek sendika" ilkesinin değiştirilmesini istemekte bir yanlışlık görmediler. Çünkü "taktiksel"diler. Aynı biçimde, bir yandan da metal işkolunda Özdemir-İş ve Çelik-İş'le Otomobil-İş'in "seccadeli birliğini" tezgâhlamaları da "taktiksel"di.

Bu "taktik" tutmadı. 10 yılı aşkın süreç boyunca işçi sınıfı düşmanlıkları iyice açığa çıkan TBKP'lilerin, sendikal birlik trenini durdurmak amacıyla bugün tuttukları son dal, Otomobil-İş'le Çelik-İş arasındaki "ikili birlik"(!) girişimidir. "Memur" işçileri "bağımsız" örgütlenme çabaları da cabası!

Türkiye işçi sınıfı, bu sahtekarlığı da yutmayacaktır. O, büyük acı ve özveri pahasına geçirdiği bu 10 yıllık dönemden ders çıkarmış, TKP'nin menşevikliğinden yeni sosyal demokrat TBKP'ye dönüşen "taktiksel siyaset" in ne menem bir *sahtekarlık ve ihanet çemberi* olduğunu görmüştür.

Ancak, işçi sınıfımız, yalnızca onları değil, ortalıkta gezinen küçük burjuva "sol" akımları da, Leninci TKP'yi de, koca bir dönem boyunca savundukları görüşler ve aldıkları tutumlarla değerlendirmelidir, değerlendiriyor. Türkiye işçi sınıfı, doğru siyaseti, "kendi öz deneyimleriyle" karşılaştırarak bulacaktır.

* * *

Yaşamdan öğrenen, yaşamı izleyen Leninci TKP'nin işçi ve sendikal harekette izlediği ilkesel siyasetin özü hiç değişmedi:

"Yığınlarla bağlan.

"Onlara yakın yaşa.

"Onların ruhsal durumlarını bil.

"Herşeyi bil.

"Yığınları anla.

"Onlara yaklaşabil.

"Onların mutlak güvenlerini kazan.

"Liderler yönettikleri yığından, öncü tüm emek ordusundan kopmamalıdır..." (Lenin)

12 Eylül öncesinde DİSK ve ona bağlı sendikalar içinde en aşağılık tasfiyeci, bölücü girişimlerin doruğa vardığı, her önüne gelenin kendi sendikal "tekkesini" kurma yoluna saptığı bir dönemde *bile*, TKP Lenincileri, "sendikal birlik — sendika-içi demokrasi — militan eylem" anlayışına, "sendikaların örgütsel bağımsızlığı, siyasette partiye bağımlılığı" ilkesine sıkı sıkıya bağlı kaldılar.

12 Eylül 1980'le birlikte gelen faşizm döneminde de bu tutum değişmedi. DİSK'e yapılan haksızlığa, zoraki birlik dayatmasına karşı çıkan TKP Lenincileri, Türk-İş'in faşistleştirilmesi girişiminin karşı işçileri uyardılar, Türk-İş içinde çalışmanın özel önemini vurguladılar.

Sendikal birliğin Türk-İş'te gerçekleştiğini gören ve tüm işçi sınıfına bunu, 1983 yılında ilk duyuran, tüm DİSK'li ileri işçileri şanlı devrimci gelenekleriyle Türk-İş'e dalmaya çağıran, *yalnızca* Leninci *Türkiye Komünist Partisi* oldu.

O tarihten bu yana geçen yedi zorlu yıl, sendikal birliğin Türk-İş'te gerçekleştiğini gösterdi. Bugünün gündeminde sendikal birliğin, sendika-içi demokrasiyi ve militan eylemi öne çıkararak pekiştirilmesi vardır. Bölücü çabalar da tükenmemiştir, ama yaşamın işçi sınıfını sürüklediği nokta, *Türkiye Komünist Partisi'nin* sendikal harekete ilişkin olarak aldığı tutumun doğruluğunu tüm işçi sınıfına göstermektedir. Bu, burjuvazinin işçi sınıfını bölmeye yönelik girişimlerinin karşısında en büyük güvencelerden biridir. Çünkü kararı, "öncünün siyasal strateji ve taktiklerinin doğruluğunu, kendi öz deneyimleriyle görecektir olan" geniş işçi yığınları

vermektedir.

İşte, *TKP'nin Sendikal Harekete Bakışı* kitabı, doğru ideolojisi, doğru örgütü ve doğru siyasetiyle öncüyü arayan ileri işçilere bu yolda yardımcı olmayı hedefliyor. Sınıf mücadelesinin 1980-1990 arasındaki on yıllık döneminde proletaryanın Leninci TKP'sinin işçi ve sendikal harekete ilişkin olarak aldığı tutumu, topluca belgeliyor.

Biz, işçi sınıfının sınıf sezgisinden, gücünden, yeteneklerinden, adaletinden hiçbir zaman kuşku duymadık. Görüş ve tutumlarımızı varlık nedenimiz olan işçi sınıfından hiçbir zaman saklamadık. Sol adına ortaya çıkan öteki akımları da, 1980-1990 dönemindeki tutumlarını belgelemeye çağırıyoruz.

İşçinin Sesi

TKP I. LENİNCİLER KONFERANSI (1980)

TKP'de Leninci-menşevik ayrımının ve açık kavga'nın ortaya çıkışıyla birlikte toplanan TKP I. Leninciler Konferansı'nın "Sendikal Hareket" konulu 6. ve 7. oturum tutanaklarının çok az kısaltılmış olan metinleri, partimizin 10 yıl önce de bugünkü kadar net bir anlayışa sahip olduğunu gösteriyor.

TUTANAKLAR

ALTINCI OTURUM

Oturum, gündemin 9. maddesinin, (Sendikal hareket) görüşülmesiyle açıldı.

Oturum Başkanı: Şimdi İhsan yoldaş bize komisyon çalışmalarını ve karar tasarısı sunacak.

İhsan Y.: Veli Dursun yoldaşımızın komisyona verdiği önergeler tartışmalarımıza temel oldu. Bu temelde bir metin çıkardık. Özellikle endüstriyel yoğunlaşma kavramı üzerinde durduk. Bunun yanında sendikalardaki son durumu, özellikle DİSK içerisinde ve Maden-İş'teki durumu, anti-demokratik tüzük, ona karşı mücadelenin odaklaşması sorunlarını ele aldık.

"İşçi ve Sendika Hareketi Üstüne" başlıklı karar tasarısı okundu. Genel görüşme açıldı.

Kazım Y.: Ben bir noktada itiraz edeceğim. 5. maddede yer alan "fabrikalar kalemizdir" belgisi komünist partisinin fabrikalarda çalışmasıyla ilgili bir belgidir. Sendikalar gündem maddesinde bu belgi anlaşılmaz birşey oluyor.

Kerim Y.: Gündemin bu maddesinin adı "Sendikal Hareket" ama maddenin kendisi hem işçi hareketi içerisinde parti çalışmasını, hem de sendikalarda çalışmayı ele alıyor.

Sendikalarda komünist çalışmayı sendikal hareketin bugünkü aşamasıyla birlikte düşünmek gerekir. Oportünistlerin sendika-içi demokrasiyi ayaklar altına alan yöntemleri var. Aym zamanda başka pis yöntemler de uyguluyorlar. Örneğin Leninci olduğu bilinen bir yoldaşımız, bir fabrikada işe girdiğinde, ya da o fabrikada çalışan bir işçi Lenincilerin yanında yer aldığında, patronla anlaşıp işten atmaya kadar varan yöntemlerle karşılaşılıyor. Bu durum legal olanaklardan yararlanmada olduğu kadar, parti örgütlenmesi açısından da zorluklar getiriyor. Raporun içinde yer alması gerekemeyebilir, ancak tartışmakta yarar var.

İhsan Y.: Parti çalışmasının temeli fabrikadır. Yığın örgütünün, bu çalışmaların desteklenmesi açısından bir araç olması gerektiğini düşünüyoruz. Bizim asıl eksenimiz fabrika içerisinde temel örgütler çalışmasıdır. Bu temel çalışmalarda sendikal çalışma yardımcı bir rol oynar. Sarı, gangster, pembe sendikacılara karşı sendika koridorlarında değil tabanda örgütlenerek savaşaacağız.

Zehra Y.: Kuşkusuz sendikaların bir araç olduğu doğrudur. Ancak bana öyle geliyor ki, sendikal hareket üzerine yazılmış bir karar tasarısında parti örgütlenmesini yazmamalıyız. Parti örgütlenmesi üzerine yazılmış bir karar tasarısında sendikal hareketten ya da sendikalardan yararlanmayı koyabiliriz.

Veli Dursun Y.: Anladığım kadarıyla, işin bir fabrikalarda (ama sendikal-ekonomik düzeyde) çalışma, bir de sendikalarda çalışma düzeyi var. Bence bu iki düzeyi de bu gündem maddesinde, bu karar tasarısı içinde ele almalıyız.

İşin fabrikalarda örgütlenme yönü açık. Sendikalarda nasıl örgütleneceğiz? Ama onun da ilkesi aşağı yukarı aynıdır.

Bugün örneğinda iki sendikamız var. Oradaki yoldaşlar her alana dalmışlar, her alanda hakimler. Bütün dernekler ellerinde, sendikaları almışlar, İLD'yi almışlar. Gerçekten seviniyoruz. Bu yoldaşların heyecanını, coşkusunu kırmamak gerekir. Ama kırmadan belli bir yola sokmak da gerekir. Oradaki bir

küçük sendika ile ne yapacağız? Mümkün olsa adını değiştirerek, ya da değiştirmeyerek, daha büyük, ülke çapında bir sendikanın içine sokabilirsek. Yoksa o küçük sendika ne yapar, nereye gider, ne kadar yaşar? Sonra hadi orası küçük bir yer. Ya İzmir’de kurulursa? Ya Ankara’da kurulursa? O zaman ülke çapında olumsuz etkileri olur. Gerçekten işçi sınıfına bir yarar sağlamaz. Biz mümkün olduğu kadar sendikaların büyümesini savunmak zorundayız. Sendikal hareketin birliğini savunduğumuzu, parça parça sendikalara bölünmenin işçi sınıfını bölmekten başka bir anlam taşımadığını, tasarının bir yerine koymamız gerekir. Bunun, işçi sınıfının siyasal birliğine, yani işçi sınıfının komünist partisi altında toplanmasına giden süreci zorlaştırdığını söyleyemeyiz.

Akbulut Y.: Karar tasarısında bir eksiklik daha var. Komünistlerin sendikalarda çalışma biçimi üzerinde bir madde yok. Şöyle birşey eklenmesini önereceğim. “*Sendikalarda yorulmaksızın sistemli komünist çalışma yürütmek partimizin görevidir. Sendikalarda komünist hücreler kurulmalı ve bu hücrelerin yorulmak bilmez çalışmalarıyla sendikalar komünizm ülküsüne kazanılmalıdır. Bu hücreler günlük çalışmalarının her düzeyinde ortacıların ve sarı sendikacıların ihanetlerini açığa vurmalıdır. Bu hücrelerin hepsi tümüyle partiye bağımlı kılınmalıdır.*” Bu, *Komünist Enternasyonal’e Giriş Koşulları*’ndan biridir. Karar tasarısında işlenmemiş.

Bir de sendikaların içinde muhalefetiz diyoruz. Bu politikamızı yazılı olarak bağlayacak formülasyonların karara girmesinde yarar vardır. Biz herşeye muhalefet ederiz biçiminde değil de, çalışmamızın önüne öyle hedefler koyarız ki, o hedefler bizi devrim savaşına kadar muhalefette tutar.

Veli Dursun Y.: İşte dünkü tartışmanın etkileri! Şaka ediyorum ama doğruluk payı da var. Bence muhalefet olduğumuzu anlatan birşeyi koymak doğru değildir. Siyaseti korkunç şekilde dondurur. Bir yerde yönetime gelme olanağı doğmuş, “muhalefetiz” deyip gelmemek olur mu? Belki sonra yine geri geleceksin ya da gelmeyeceksin. Bunların şeması yoktur. Şemalara karşı müthiş bir güvensizlik duymak gerekir. İşin mantığını kavramalıyız.

Kenan Y.: Sendika hareketi genel olarak işçi sınıfı hareketinin bir parçasıdır. Özellikle de barışçıl dönemlerde büyük bir önemi vardır. Ama sendikal hareketin özünde, ister barışçı ister barışçı olmayan dönemde olsun, mutlaka sağ bir yön var. Bunu da hiç gözden kaçırmamak gerekir. Bu “sendikal hareket sağcılıktır, sendikal çalışma yapmayalım” demek değildir. Ancak sendika hareketine fazlaca bulaşmak, fazlaca bel bağlamak, sağ eğilimleri yaratıyor, besliyor.

Geçmiş dönemde oportünistler sendikal çalışma alanında şunu yaptılar: Sol sosyal demokratların hatta sosyal demokratların egemen olduğu sendikalarda bir takım kafa kol ilişkileriyle ne olduğu belirsiz “sosyal demokrat komünist” sendikacılar çıkarttılar. Fabrika örgütlenmesini sendikal çalışmaya bağladılar. Bundan ders çıkarmamız gerekiyor. Sonunda bu siyaset, DİSK’in, işçi sınıfının gerçekten bağlandığı ve geliştirdiği bir konfederasyon olmasına rağmen, erimesine ve giderek güçsüzleşmesine yol açtı. DİSK üye kaybediyor, kazanamıyor. DİSK’in en önemli sendikası oportünistlerin de en çok etkinlik kurduğu sendikadır. Maden-İş sendikası son iki yıl içinde üçte birden daha fazla üyesini kaybetti. Bu zayıflama komünist hareketi sendikal hareketin kuyruğuna takmak anlayışından kaynaklanıyor. Doğru bir çizgiyle bu duruma gelinmezdi.

Burada tartışmaya açılmasını istediğim konular var. Özellikle raporda bazı boşluklar bırakıldı. Bir sürü sendika var. Türk-İş’e bağlı sendikalar var ki bunlar büyük sendikalar. DİSK’e bağlı kimi büyük sendika var. Bağımsız sendikalar var. Bağımsızlar içinde de büyük sendikalar var. Bir de küçük küçük sendikalar var. Bunların da çoğunluğu ya gangster sendikalar, kişiye dayanan sendikalar ya da devrimci siyasetlerin kurduğu sendikalar. Büyük sendikalarda çalışılır, küçük sendikalarda çalışılmaz ya da büyük sendikalar dururken, küçük sendikalar kurulmaz diye birşey yok. Bunun bir şablonu olmaz. Ama yine de temel yöntem büyük sendikalar içinde çalışmaktır. Yani özellikle büyük fabrikalarda örgütlü, en geniş işçi yığını kavramış sendikalar içinde çalışmaktır.

Geçmişte bir Makine-Kimya örneği vardır. Bir İskenderun İsdemir’de Maden-İş’in örgütlenme deneyi vardır. Yine Sümerbank örgütlenmesi vardır. Bunlar büyük işyerleri. Özellikle büyük tersanelerde örgütlü Harb-İş sendikasında bunu yaşadık. Bu sendika harb sanayii kolunda işçinin %100’e yakın kesimini kapsıyor. Onun dışında 200-300 kişilik

bir sendika vardı, Savaş-İş, battı. Bu savaş sanayii kolundaki örgütlenmede ne yapıldı? Bu büyük sendikaya karşı, üyesi olmayan Aster-İş diye bir ufak sendika kuruldu. (Aster-İş'in kurucuları büyük bir işyerinde, Taşkızak tersanesinde, işçiler tarafından sevilen işçilerdi. İşçi lideri niteliği taşıyorlardı.) Sonra bu sendika tüm Harb-İş'in tabanında açıktan Aster-İş örgütlenmesi çalışması yapmaya başladı. Harb-İş içinde çalışmak kolay mıdır? Harb-İş içinde çalışmak en gizli, en konspiratif çalışma yapmayı gerektirir. Öyle bir sendika ki, savunma sanayii, orduya ait bir işyeri. Resmen NATO, genel kurmay, kısacası burjuvazinin silahlı güçleri söz konusu. Onlar açısından stratejik önemi var. Burada ufak bir sendika, güçsüz bir sendika, kadroları deşifre etmekten başka bir işe yaramaz. Bu işin başarılamayacağı baştan belliydi. Burada yapılması gereken Harb-İş'e karşı bir sendika alternatifi mi göstermek, yoksa parti çalışmasının belirleyiciliğinde Harb-İş içinde bir sendika çalışması mı yükseltmek?

Kazım Y.: Özellikle 5. maddede göze çarpan, eskiden beri terkedemediğimiz bir anlayışımız var. “Fabrikalar kalemizdir” belgisinin sendikalar tarafından hayata geçirilmesi anlayışını kastediyorum. Geçmişten üzerimizde izi kalan birşeye işaret ediyor. Bu anlayış, sendikalar aracılığıyla fabrikalara gidip fabrikalarda komünist partisinin çalışmasını yapmak anlayışıdır. Sendikalara parti çalışması yapma görevi vermek anlayışıdır. Biz bugün sendikal savaşım yürütmek istiyorsak, sendikalarda muhalefet yapmak istiyorsak, önce fabrikaları kalemiz haline getirmek gerekiyor. Ama nasıl kale? Sendikanın kalesi mi, partinin kalesi mi? Partinin kalesi haline getirmek gerek. Ondan sonra bütün işler kolay. Bütün mesele gerçekten fabrikaları partinin kalesi haline getirmekten geçiyor. Sendikalardan fabrikalara gideriz anlayışı yanlıştır. Fabrikalardan sendikalara gitmeliyiz.

İhsan Y.: Oportünistler tarafından içi boşaltılan “fabrikalar kalemizdir” anlayışını komünist harekete egemen kılmak sorunu önümüzde duruyor. Türkiye’de yapılan sendikal çalışmalar büyük ölçüde taban çalışması değil, tepeden paraşütle gelme yöntemlerle yapılan operasyonlardır. Biz yapacağımızı işçi desteğiyle yaparız.

Sendikalardan fabrikaya gitmek gibi ters bir anlayışımız yok. Esas çalışma fabrikalardır. Temel örgütlenme asıl oralardır. Sorun, bu temel örgütlenmeye, yığın çalışmalarına ve de yığın örgütlenmelerini seferber ederek yeni olanaklar yaratmaktır. Parti çalışmasının bilinçsiz unsurlara gitmesinde sendikanın yararı vardır.

Burada vurgulamak istediğimiz bir başka yön de sendikaların bağımsızlığı ya da tarafsızlığı konusudur. “Sendikalar örgütsel olarak bağımsız, siyasal harekete bağımlıdır”. Bizce sendikaların bağımsızlığı görüşünü reddetmek gerekir.

Fatma İzlem Y.: Karar tasarısının adını değiştirmeliyiz. “Sendikalarda çalışma” denden sonra fabrikalardan söz edilince Kazım Yoldaş'ın dediği haklı gözükür. Oysa bu maddede tartışılan, fabrikada ya da sendikada, sendikal-ekonomik düzeydeki çalışmalardır.

İşçi sınıfı içinde çalışmada, sendikal-ekonomik düzeyde çalışma yürütmenin çok önemli bir rolü vardır. Ama işçi sınıfı içinde çalışmak en başta doğrudan parti çalışması demektir. Legal ya da illegal, ülkenin ve işçi sınıfı hareketinin içinde bulunduğu her türlü koşulda yürütülmesi gereken doğrudan bir parti çalışması vardır. Bir de bu çalışma için çok yararlı olacak olan sendikalarda ve işçi sınıfının öteki yığın örgütleri içinde ve fabrikalarda yine sendikal düzeyde çalışma vardır. Biz temel olarak doğrudan parti çalışmasını koyarız.

Burada kafamızda yanlış bir anlayış doğuyor. “Önce-sonra” anlayışı diyeceğim buna. Yani “önce parti çalışması, sonra sendikal çalışma” diye getiriliyor. “Önce-sonra” zamanda ayrılan şeyler değildir. Önem olarak ayrılan şeylerdir. Biz en başta parti çalışmasına önem vererek sendikalarda çalışırsak, o zaman sendikal çalışmayı doğru anlamış olacağız. Bunların ikisi birbirini etkiler. Sendikalar içinde çalışmaya bakarsak, menşeviklerin geçmişte yaptıkları içinde bizi en tiksindiren şeyler nelerdir? Paraşütle gelme, tekkecilik ve parti örgütlenmesini sendikaya bağlamaktır. Yani, “önce-sonra”yı önemde ters oturtmak ve ters uygulamaktır.

Sendikalarda savaşım, sendikalarda çalışma, şöyle yürütülmelidir: İşçi sınıfı ideolojisini, komünist çizgiyi savunursun, sendikada bunun propagandasını yaparsın. Doğru devrimci ideolojiyi sendikalar içinde militanca savunursak tabanın bilinçli desteğine dayanarak yönetime gelebiliriz.

Tabanın bilinçli desteğine dayanarak sendikalarda başa gelmeyi ister miyiz? Elbette isteriz. Çünkü biz o şekilde yönetime gelebiliyorsak, işlerde zaten nitel bir değişiklik var demektir.

Genel olarak bunları koyduktan sonra bugünkü somut duruma bakalım. Örneğin Maden-İş içinde likidasyon var, *İşçinin Sesi*'ni savunan işçiyi atıyorlar. Bunun ikili bir yanı olması gerekir. Birincisi gizli çalışma. Maden-İş içinde gizli örgütlenme, gizli çalışma. İkincisi, legal planda, açıktan ülke çapında demokratik savaş yürütme. Bu ikisini Maden-İş içinde birlikte yürütmeliyiz. Oportünistlerin sendikada bir devrimci görüşü savunan akımı atmaya çalışmaları korkunç bir tutumdur. Bunun canhıraş demokratik savaşını vermek zorundayız. Çünkü sendikal demokrasinin büyük önemi vardır. Bu sapıklıklara karşı savaşamazsak işçi sınıfının sendikal hareketi daha da bölünür.

Sendika-İçi demokrasinin yalnızca demokrasi açısından değil, işçi sınıfını kazanmada önemi var, işçi sınıfını bilinçlendirmede, siyasete çekmede, siyasal görüşleri çarpıttırmada önemi vardır.

Cabbar Y.: Konferansımız bazı görüşlerimizin ilkesel yanlarını açmanın yanısıra şu anda Türkiye'de var olan duruma, sendikal çalışmalara ya da işçi hareketi içinde parti çalışması olarak özetlediğimiz çalışmalara, legal örgütlenmeye, buralarda savaş yürüten yoldaşlarımızın karşılaştığı bir takım sorunlara da açıklık getirmek durumundadır. Bunu göz önüne aldığımız zaman, biraz ayaklarımız yerden kesildi gibime geliyor. Büyük sendikalarda örgütlenme, küçük sendikalarda örgütlenme, sendika yönetimlerine gelme. Şu anda bizim bu sorunlar üzerine tartışmamızın kazandıracağı fazla birşey yok. Bunun ilkeleri bellidir. Biz legal olanaklardan yararlanarak herhangi bir yönetime gelebilirsek, karşı çıkmayız. Amacımız her zaman için daha geniş yığınlara ulaşmaktır. Yönetiminde bulunduğumuz bir sendikayı gerektiğinde başka büyük bir sendikaya bağlarız, orada daha geniş yığınlarla bağ kurma olanağımız olur. Bu konudaki diğer anlayış nedir? O sendika içinde, yönetimde kalıp, onun parasal olanaklarını, adını kullanmak vb. İşin acı ve kötü tarafı, bizim de üzerinde durmamız gereken yönü, Türkiye'de yapılan budur. Hiçbir gurup, hiçbir siyasi akım bu anlayışın dışına çıkmamıştır. Herkes bu meseleye ad, para meselesi olarak baktı. Bunlar devrimci kamuoyunda "güçlülüğün ölçütü" anlamını kazandı. Acaba bir bildirin altında kaç sendikanın adı çıkmış? Bu o siyasal akımın gücünü temsil eden birşey haline geldi. Bizim kırmak zorunda olduğumuz anlayış budur.

Türkiye'de hareket bir ayaklanmaya doğru gidiyor. Bu zorunlu olarak işçi hareketinde yaratıcı örgüt modelleri çıkaracaktır. Burada gözönüne almak zorunda olduğumuz birşey, işçi sınıfı içindeki militanlarda, devrimci unsurlarda sendikalara karşı bir tepkinin varlığıdır. Her gelen onları satmış, her gelen onların birşeyini sömürmüş, devrimci psikolojisini sömürmüş. Örneğin biz şimdi ...'de örgütleniyoruz. Maden-İş 'in örgütlenme alanlarından biri. Biz onlara iki şey önerebiliriz. İkisi de en başta ülkenin somut siyasi durumundan ve fabrikalarda çalışmanın niteliğinden kaynaklanıyor. Biz sendikalarda çalışırken gizli çalışma yapmak zorundayız. Biz yoldaşa, arkadaşına, sempatizanımıza işçiye her durumda gizli olmak koşuluyla iki şey önerebiliriz. Birincisi, diyebiliriz ki belirli bir güç topla, git Maden-İş'e, bir komite atasınlar. Bu sendikal çalışmanın alışılmış modelidir. Bu ille de parti örgütlenmesinin ikinci plana itilmesini getirmiyor. Bir de ikinci bir öneri yapabiliriz. Biz kurarız orada komiteyi ve fabrika içerisinde onu kabul ettiririz. Yani parti örgütlenmesi birinci planda olmak üzere yığın örgütlenmesi çalışmasında izlenecek iki yöntem var. Bence kadrolarımıza, sempatizanlarımıza aşılamanız gereken ikinci yöntemdir. İkinci tür örgütlenmeler hareketin kendi kendine yaratmış olduğu illegal örgütlenmelerdir. Bizim de yapacağımız bu türü bilinçli olarak geliştirmektir. Öyle örnekler var ki. Bir mahalle olduğu gibi bir komite kuruyor. Bu komitenin üyelerinin kimliğini mahallede kimse bilmiyor. Ama bu komite parasını da topluyor, silahını da alıyor, eylemini de koyuyor. İşte böyle örgütler yaratmak zorundayız. Bunlar devrimin organı modelleridir. Bunları geliştirmek zorundayız.

Kenan Y.: Cabbar Yoldaş, ayaklarımız yerden kesildi dedi. Sendika çalışmasını yalnızca sendika yönetimi meselesi olarak anlarsak, o zaman ayaklarımız gerçekten yerden kesilir. Ama öyle değil. Sendikal çalışma deyince, şu da sendikal çalışmadır ve bizim asıl sendikal çalışmadan anladığımız da odur: İşyeri temsilciliği, işyerinde komiteleşme. Bunlar devrimci durumun yarattığı komiteleşmeler de değildir. Örneğin işçi toplu sözleşme savaşını veriyor. Toplu sözleşme komitesi birdenbire bütün işçinin gözünü diktiği bir yer oluyor. Toplu sözleşme taslağının

hazırlanması, görüşmelerin yürütülmesi, grev gündeme geliyor. Bir de başka çeşit örgütlenmeler çıkıyor. Örneğin bir işyerinde işten atmalar başlıyor. İşyeri kaynıyor. Orada işçiler kendiliğinden bir örgütlenme kuruyor. Sendika da işi kendi kontrolünde tutmak için kendisi bir örgütlenme kuruyor. Bir komite atıyor ya da işyeri temsilcilerini görevlendiriyor, ya da sendikanın dışarıdan gönderdiği bir iki adamla fabrika içinde birtakım komiteler kuruyor. Bu konularda alınacak tavır, yalnızca sendikal bir mesele değildir, ama sorunu ilgilendirir.

Parti örgütlerimizin bulunduğu işyerleri var. Büyük işyerleri var, ufak işyerleri var. Buradaki yoldaşlarımız, sempatanlarımız sevilen işçi liderleri. İşyerinde toplu sözleşme görüşmeleri başlıyor. Bizim bir tutumumuz var. Gerçekçi istem diyoruz. Şimdi yoldaşlarımızın bütün yaptıkları iş, “20.000 de, 20.000” diye tutturmak olursa, bu sendikal çalışma değildir. Bunun yanısıra, bunu temel alarak yapacak birçok iş vardır. Toplu sözleşme komitelerine girecekler mi? Temsilciliklere aday olacaklar mı? Sendikanın bölgesel örgütünün kongresi geliyor, aday olacaklar mı? Sendikal planda daha geniş emekçi yığınları, sempatanları işin içine katan bir olayda yoldaşlarımız ne yapacaklar? Şimdi bu sorunların hepsi önümüzde duruyor.

Bu tür olaylarda işin bir legal yanı var. Bir takım legal olanaklar var. İşveren sendika temsilcilerine kolay kolay dokunamaz. Bir baştemsilcinin işten atılması önemli bir olaydır gerçekten. Patron tüm işçiyi karşısına alır. Aynı şekilde, sendika da böyle bir olayda ters tavır alırsa, o da işçiyi karşısına alır. Sendikaların yönetimindeki sarı sendikacılığı yok etme savaşında toplu sözleşmeler bizim için hareket noktası olur. Şimdi toplu sözleşme dönemine girildi. İşçi içinde propaganda başlıyor. Çıkıyor, istemini koyuyor ortaya: 20.000TL. Ama sendikacı geliyor birşeyler söylüyor. Patronun bir tavrı var. Şimdi burada yoldaşlarımız ne yapacaklar? Tüm işyerlerindeki hareketi kapsayan bir legal hareket odağı yaratmamız gerek. Bunun adını da “devrimci sendika hareketi” koydum. Bunda amacım şu oluyor: Sendikal planda sarı sendikacı tümünden egemendir. Bakmayın, pembe sendikacılık dedik ama sarı sendikacılıktır aslında. Buna karşı sendikal planda bir alternatif göstermek lazım. Çünkü bu en geri işçi yığına, en geniş işçi yığına sesleniyor. Sorun, o sendikanın yönetimini almak da değildir. Sonunda belki alırsın belki alamazsın. Sorun o değildir.

Demir Y.: Sendikalar ekonomik savaşım örgütleridir. Türkiye’de sendikalaşma yüksek. Sendikalaşmada canlanma asıl 12 Mart sonrası dönemde oldu. Tam o dönemde bir başka olgu daha ortaya çıktı. Türkiye’de bir anlamda işçi sınıfının bilincindeki yükselmeyi yansıtan sendikalaşma hareketi, Türkiye’deki politik örgütlenmedeki boşluktan dolayı garip bir biçim almaya başladı. Sendikalar yanlış bir yola sürüklendiler. Hepimiz hatırlarız. TKP’nin o dönemdeki çıkışlarında sendikaların tepelerindeki bazı konumlardan yararlanarak iş görme anlayışı gelişti. O dönemde DİSK’e parti gibi bakılmaya başlandı.

İki örnek bunu çok açık gösteriyor. Örneğin, sendikal eğitim olanakları ve sendikal basın komünist bir anlayışla hiç kullanılmadı. DİSK’in eğitim notlarına baktığımız zaman bunu açıkça görüyoruz. Bunlar ekonomik ajitasyonu bile doğru dürüst yapamamıştır.

İkincisi, işçi sınıfı hareketini eylem alanında da, ekonomik sınırlarda tutma anlayışı çıkmıştır. Bir eyleme DİSK evet demiyorsa o eylem yapılmaz oldu. Yalnız eylem yapıp yapmama açısından değil, eylemlerin siyasal sınırları da, ekonomizm sınırları içinde kalmıştır.

Örgütlenme alanlarında çok daha fahiş hatalar yapılmıştır. Bir dönem fabrikalarda parti örgütlenmesi, siyasal çalışma, DİSK’e geçme çalışmasına, sendikal örgütlenme çalışmasına indirgenmiştir. Türkiye Komünist Partisi’nin üyelerinin fabrikadaki temel çalışması, sendika değiştirme çalışması durumuna geldi. Bu da likidatörce bir örgütlenme anlayışıdır. İşte bunu yaptılar. Öyle yaptılar ki, hem fabrikalarda gizli yürümesi gereken çalışmayı ve gizli kadroları burjuvazinin önüne serdiler, hem de bu fabrikalardaki parti örgütlenmesini zaafa uğrattılar. Bunun en belirgin örneği Maden-İş’te olmuştur. Maden-İş’in son dönemlerde hem sendika olarak güçten düşmesi, hem de Maden-İş’e bağlı, partinin etkin olduğu fabrikalarda siyasal olarak yenik düşmeye başlaması bundan kaynaklanıyor.

Bütün bunların sonucu olarak, klasik sarı sendikacıların yanısıra devrimci sözler eden sendika bürokratları, oportünist sendika yöneticileri ortaya çıktı. Ve ağızlarından hiç düşürmedikleri halde, ne sendikal demokrasiyi, ne de tabanın söz ve karar sahibi olması ilkelerini uygulamadılar. Ekonomik mücadeleyi bile doğru düzgün vermediler. İşçi sınıfının iş ve yaşam koşullarını geliştirme işinde Türkiye işçi sınıfının sendikal hareketine katkı yapamadılar.

Bunların sonucu olarak Türkiye’de bir başka olgu ortaya çıktı. Örgütsüz, dağınık, karmaşık bir süreç içinde de olsa, sendikal muhalefet gelişmeye başladı. Bugün açıkça görelim, Türkiye’de çok başıbozuk olmakla birlikte, “Devrimci Sendikal Muhalefet” denen olay belli bir taban bulmaktadır. Hangi temelden kaynaklanıyor? Sarı sendikacılara, oportünistlerin ve bürokrat sendika yöneticilerinin sendika ağalığına tepkidir.

Tüm bunlardan şu noktaya gelmek istiyorum. Tüm yoldaşların konuşmalarından anlaşılıyor ki, biz politik çalışmanın önemini altını kalın çizgilerle çizerek vurgulamalıyız. Bu noktada bütün yoldaşların kafası açıktır. Yalnız bir noktada bulanıklık var. O da şu: Sendikalar sorununu uzun uzun tartışmanın anlamı var mı? Bence bu yaklaşım yanlıştır. Sendikalar sorununa bakış açımızı geliştirmek için çaba harcamak zorundayız.

Şöyle bir sıralama bence uygun olur: Birincisi, temel çalışmanın parti çalışması olduğunu hiç unutmamak. Fabrikalarda güçlenmeden, dünyanın en önemli sendikacılarıyla çalışsak, hiçbir iş başaramayız. Başarsak da menşeviklerin yaptığı gibi sahte başarılar elde ederiz. Fabrikalarda parti örgütlenmesini sistemli bir biçimde, gizlilik temelinde örgütlemeliyiz. Ama ikinci bir nokta da var. Salt bunu söylemek, sendikal çalışmayı salt parti örgütlenmesi olarak görmek de yanlış bir anlayış olacaktır. Sendikal alandaki çalışmalara sırt çevirmek olacaktır. Belki sistematığı düzgün olmadığı için karar tasarısında yanlış anlaşılabilir bir nokta, aslında doğrudur. Fabrikaları kale yapmakla, sendikalarda başarı kazanmak arasında çok doğrudan bir ilişki vardır. Eğer temel işkollarında, önemli fabrikalarda, siyasal hareket olarak güçlenemezsek, sendikal alanda da başarı umudu taşımayalım.

Sendikal çalışma için bazı öneriler yapacağım. Kilit işkollarında, kilit sektörlerde sendikal muhalefet örgütlemek. Esas sorun budur. Bunlar bugün Türkiye’nin pratiğinde ortaya çıkmıştır. Metalurji, tekstil, gıda, petrokimya ve askeri işyerleri. Bugün bunlar Türkiye’de siyasal kabarmaların olduğu, sendikalaşma eğilimlerinin hızla arttığı, kilit sektörlerdir. Bu işkollarını temsil eden sendikalar Maden-İş, Tekstil, Gıda-İş, Aster-İş, Petrol-İş, Petro Kimya-İş. Bunların hepsinde, sendikal muhalefet örgütlemek için olanaklarımız vardır.

Sendikal muhalefeti nasıl örgütleyeceğiz? Her türlü siyasette, her türlü muhalefette, taktik bir sorunda bile perspektif önemlidir. Menşeviklerin uzun yıllardır yapmaya çalışıp, başaramadıkları birşey var: Sendikalar bildirgesi. Biz, yaz aylarındaki çıkıştan sonra bu konuda büyük bir adım attık. *Toplu Sözleşmeler* kitapçığı! Bu kitap altın değere sahiptir bence. Bir sürü pratik çalışma içinde olduğum, bu konuları iyi bildiğimi düşündüğüm halde, sendikalarda ne yapacağız, işçilere ne söyleyeceğiz, toplu sözleşme politikamız ne olacak gibi sorunların yanıtını ben orada buldum. O kitabın son bölümündeki istemler sendikal muhalefet çalışmamızın dayandırılacağı noktalardır. Bütün militanlara, sendikalarda çalışacak yoldaşlara somut kılavuzdur. Başka ne arıyoruz? Hiçbir hareketin sendikal konuda doğru-dürüst bir siyasal perspektifi yok. Bizim var. Ve bu büyük bir üstünlük sağlıyor.

Sendikal muhalefette iki ilkeye ciddi olarak sarılmamız gerekir. Bunlardan biri sendikal demokrasi ilkesidir. Türkiye’de sendikal demokrasi diye birşey yok. İşçilerin seçimiyle işbaşına gelen sendika yöneticisi yok. Neden Türkiye’de DSM taban buluyor? Çünkü doğru bir belgiden yola çıkıyor. “Sendika ağalığına son, işçiler sendika yönetimine”. Sendikal demokrasi bunun mekanizmasını geliştirmektir. Bu konuda yapılacak şey, Kenan Yoldaş’ın söylediği “legal olanak yaratmaktır”. Fabrikaların içerisinde gizli çalışma yapacağız. Yaptık. Parti örgütlenmesini güçlendirdik. Ama bunların illegal kanallarla, sendikal muhalefeti sürüklemeleri, il düzeyinde, yöre düzeyinde, ülke düzeyinde birleştirmeleri çok güçtür. O zaman bunun legal birimini yaratmak gerekiyor. Birim derken, çerçevelenmiş bir örgüt modeli demek istemiyorum. Örneğin bir yol pratikten çıktı. Maden işkolunda, İzmir’de bizim etkinliğimizdeki fabrikalardaki temsilcilerden bir kurul oluşturmak ve Maden-İş’in içerisinde sendikal muhalefeti böyle yükseltmek.

Kazım Y.: Gözden kaçmak üzere olan çok önemli bir nokta var. Tasarıda şöyle deniyor: “Oportünistler tarafından içi boşaltılan Leninci ‘fabrikalar kalemizdir’ belgisinin bilinçli işçiler tarafından — özellikle de burada bilinçli kelimesi dikkati çekiyor — hayata geçirilmesi.” Bu anlayış fabrikalarda sendikalar aracılığıyla parti çalışması yapmak anlayışıdır. Bugün partinin likidasyona uğramasının nedenlerinden biri budur. Sendikalizm hastalığının nedenlerinden biri budur. Son derece önemli bir noktadır. Fatma yoldaşımız sendikaları paraşütle inmeden,

demokratik yollardan kazanırız ve bu sendikaları parti çalışması için kullanırız dedi. Bu düşünce yanlış bir düşünce oldu. Bu düşünce parti çalışması yaparken sendika çalışmasını güçlendiren, doğuran bir düşüncedir. Yani ekonomik savaş için parti çalışmasını kullanma anlayışını doğurmaktadır. Bu yanlıştır. Fakat sendikalarda birşey yapamayacak mıyız? Sendikalarda sendikal muhalefet yapmamız gerekiyor.

Kenan Y.: Ben özellikle muhalefet adını kullanmaktan kaçındım. Bizim yapmamız gereken sendikal muhalefet değildir. Ben “hareket” demeyi uygun gördüm. Anlayışım şuydu: Devrimci sendikal hareketin içinde muhalefet yapmak da vardır. Ama muhalefet yapmak, muhalefet örgütlemek edilgen bir olaydır. Bizim amacımız sendikaların yönetimini ele geçirmek, sendikalardaki ve işyerlerindeki sempatizan kadromuzu örgüt gücümüzü, örgütümüzü bu yola kanalize etmek değildir. Sendikal sorun, işçinin bir sorunudur.

Veli Dursun Y.: Önce önerimi yapayım. Bu karar tasarısını komisyona geri gönderelim ve yoldaşlar tartışmalar ışığında yeniden ve daha planlı bir tasarı hazırlasınlar.

Bence sorun gerçekten ivedi idi. Tartışmalar yararlı oldu. Demek ki üç kollu bir çalışma programımız oluyor. Bir kolu sendikal birlik için çalışmak. Bunu vurgulayacağız. “Sendikal birlik. Dükkan sendikacılığma son.” Aynı zamanda sendikal harekette muhalefet örgütleyeceğiz. Sendikal hareket derken sendikalar demiyorum, *ekonomik* hareket düzeyinde konuşuyorum. İşyerleri de girer bunun içine. Sendikal düzeyde çalışmanın bir kolu ve ana kolu fabrikadır, bir kolu sendikadır. Fabrikalarda komünistlerin yarı-legal ya da illegal yürütecekleri sendikal çalışma, büyük ölçüde oralardaki parti örgütlerinin çalışmasıdır. Ama komünist partisinin fabrika çalışmasına eşit değildir. Kazım yoldaşın, toplantının başından bu yana karıştırdığı nokta budur. Bir yanda sendikal birlik, bir yanda onun içinde muhalefet. Üçüncüsü, tüm bunların içinde parti örgütlenmesini başa almak. Böyle bir üçlü oluyor. *Sendikal birlik, sendikal harekette muhalefet ve parti çalışması.*

Yeni karar tasarısında yer alması gerektiğini düşündüğüm noktaları maddeleyeceğim. Önce karar tasarısının adı değişmelidir. İkincisi, fabrikada parti örgütlenmesinin ilkesini koymalıyız. “*En demokratik kapitalist ülkede bile illegal, Türkiye’de haydi haydi illegaldir*” gibi birşey olabilir. Üçüncüsü, küçük sendikalara, dükkan sendikacılığma karşı olduğumuzu yazmalıyız. Sendikal birlikten yanayız. Dördüncüsü, oportünistler fabrikada parti örgütlenmesini sendikalarda çalışmaya bağladılar. Yapılması gereken tersidir.

Sendikaların bağımsızlığı sorunu burada yanlış anlamaya yer verecek biçimde konmuş. Sendikaların bağımsızlığı görüşüne burjuva görüşü diyor. O maddenin daha dikkatli yazılması gerekiyor. Şu ilke yanlış değil sanıyorum: Örgütsel bağımsızlık, siyasette bağımlılık. Örgütsel bağımsızlıktan anlaşılması gereken o örgütün kendi kongresini toplayıp, kendi yöneticilerini seçmesidir. O yöneticiler partili mi olur? Bizim açımızdan bütün örgütler TKP’ye bağlı olmalıdır. Ama *gönüllü* bir biçimde. O örgütün kendi delegeleri vardır, kendi kongresi vardır, kendi tüzüğü vardır. Bu örgütsel bağımsızlıktır. Bu ilke Marksist-Leninist bir ilkedir. Sendikaların bağımsızlığı önemli bir kavramdır. Partiye bağlılığı da bir tüzük ya da yasa sorunu değil, *ikna* sorunudur. Dolayısıyla, “siyasette bağımlılık”, komünistlerin o örgüt içinde öncülüğü kazanabilmelerine bağlıdır.

Karar tasarısında endüstriyel yoğunlaşma alanlarını ve işkollarını yazmamız gerekiyor. Tasarıda endüstriyel yoğunlaşma kavramını yeterince belirleyememiştir. Tasarıda endüstriyel yoğunlaşmadan anlaşılan, endüstrinin yoğunlaştığı yerler gibi oluyor. Hayır, endüstriyel yoğunlaşma komünist partisinin yoğunluk vereceği çalışma alanları demektir. Bizim çalışmamızı yoğunlaştırmak üzere seçtiğimiz *stratejik alanlar* demektir, endüstrinin yoğunlaştığı işkolları ya da coğrafi bölgeler demek değildir.

Sonra işyeri düzeyindeki savaşa ağırlık verme konusuna değinmekte yarar var.

Önemli bir nokta daha: Sendikalar her türlü devrimci demokratik hedefleri savunmak zorundalar. Bu ne biçim demokratik örgüt ki, örneğin Kürt sorununda ağzını açmıyor. Böyle demokratik örgüt mü olur? Biz bu şoven burjuva kuyrukçuluğuna karşı koymak zorundayız. Komünistler bunun için savaşırlardır.

Fatma yoldaş tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesi ile ilgili bölüm genişlesin dedi. Bence de genişletmekte yarar var. Ülke çapında toparlayıcı olmak çok önemlidir.

Başta fabrikalar olmak üzere, fabrikalarda ve sendikalarda ana çalışma parti çalışmasıdır. Asıl kalıcı kazanımlar, sendikal düzeyde savaşım için bile kalıcı kazanımlar, partinin gücünden geçer. Bunu da koymak gerekir.

YEDİNCİ OTURUM

Oturumda gündemin 9. maddesi (Sendikal hareket) üstüne görüşme sürdürüldü.

Altıncı oturumda ilgili komisyonda yeniden görüşülmesi kararlaştırılan “İşçi ve Sendika Hareketi Üstüne” başlıklı karar tasarısı yeni biçimiyle ele alındı. Genel görüşme açıldı.

Oturum Başkanı: Burada yazılı olarak gelmiş bir önerge var. Sendikalarda hücre kurma zorunluluğu üstüne *Komintern'e Giriş Koşulları*'ndan Akbulut yoldaşın önerdiği bölüm.

Önerge okundu.

“Sendikalarda yorulmaksızın sistemli komünist bir çalışma yürütmek partimizin görevidir. Sendikalarda komünist hücreler kurulmalı ve bu hücrelerin yorulmak bilmez çalışmalarıyla, sendikalar komünizm ülküsüne kazanılmalıdır.

“Bu hücreler günlük çalışmalarının her düzeyinde ortacıların ve sarı sendikaların ihanetlerini açığa vurmalıdır, bu hücrelerin hepsi tümüyle partiye bağlı kılınmalıdır.”

Olgun Y.: Karara bu şekilde girmesi doğru değildir. Ama söylenenler bizim de savunduğumuz şeylerdir. Önerim, önergedeki fikirlerin Türkiye somutu ile birleştirilmiş biçimde tasarıya yerleştirilmesidir.

Oylamaya geçildi. Olgun yoldaşın önerisi onaylandı.

Kazım Y.: Önümüzdeki dönemde legal sendikaların ekonomik savaşımında bir takım istemlerde bulunmaları, toplu sözleşme yapmaları gibi ban haklar yine askıya alınacaktır. Sıkıyönetim, sendikaları toplu sözleşmeye oturtmayacaktır. Grev yapılmasını engelleyecektir. Bu konuda, dünyada illegal sendika deneyimleri olmuş. Bir İspanya deneyimi var. Bir Şili deneyimi var. Oralarda illegal sendika oluşturma, ekonomik savaşımı illegal örgütlenme çabaları var. Bugün bizim ülkemiz böyle bir ortama giriyor. Bu ortam içinde biz illegal çalışma yapmak konusunda birtakım şeyleri düşünmeliyiz.

Kenan Y.: Bizim tartıştığımız “işçi muhalefeti” de odur. Onun için ayrıca böyle birşeyi belirtmeye gerek yok. Kazım yoldaşın önerisi metnin içinde belirtilmemekle beraber, tartıştığımız sorunun içinde vardır.

İŞÇİ VE SENDİKA HAREKETİ ÜSTÜNE

TKP I. Leninciler Konferansı'nda sendikal hareket üstüne alınan kararın tam metni.

Türkiye’de sendikal hareket bugün derin bir bunalım içindedir. Bu bunalımın birbiriyle kaynaşmış nesnel ve öznel nedenleri vardır.

Yaşadığımız ortamda ekonomik sorunlardan patlak veren savaşımın kısa sürede siyasal nitelik alması, sendikaları kendi alanlarında bile tek başına yetersiz kılmaktadır. İşçi sınıfının öncüsünü ise oportünizm güçten düşürmüştür. TKP yönetiminin kendisi sendikal siyaset izlemektedir.

Türkiye sendikal hareketinde çok sayıda sendika yönetimini elinde tutan iki ana çizgi en güncel tehlikedir. Bunlardan *birincisi*, burjuvazinin sendikal hareket içerisindeki doğrudan uzantısı olan sarı-gangster sendikacılık, *ikincisi* işçi sınıfı adına konuşan ama gerçekte küçük burjuva görüşleri sendikalara taşıyan oportünizmdir, yani pembe sendikacılıktır. Sendika yönetimleriyle üye tabanı arasındaki çelişkilerin artması birçok fabrikadaki devrimci çıkışların sendika yöneticilerince

engellenmesi, öncü devrimci işçilerin, işçi temsilcilerinin görevlerinden alınması ve sendika üyeliğinden çıkartılması bu iki çizginin doğurduğu sonuçlardır.

Günümüz koşullarında sınıf savaşına bir bütün olarak kurmaylık yapacak komünist öncüye her zamandan fazla gereksinim vardır. Partimizin fabrikalarda ve işçi semtlerindeki örgütlenmesini hızla güçlendirmek en acil görevdir. Bunun yanısıra, TKP'nin Leninci güçlerinin gösterdiği devrimci yolun sendikalarda özgürce propaganda edilmesini engelleyen her türlü tekkeci girişime karşı savaşı yükseltmeliyiz.

Sendikal savaşı, sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimi savaşımına bağlamayı amaçlayan TKP Leninciler Konferansı, işçi sınıfı içinde parti örgütlenmesinin başa alınmasını, işçi sınıfı hareketinde sendikal birliğin sağlanması ve bu amaçla sendikal birliğin önünde duran her türlü engele karşı sürekli savaş verilmesini tutumunun özü olarak belirler.

Konferansımız, bu tutumun sonuçlarını şöyle özetler:

1. Komünistler, işçi sınıfı içinde, fabrikada parti örgütlenmesini tüm çalışmalarının başına almalıdırlar. Oportünistler, fabrikada parti örgütlenmesini likide ettiler, fabrika çalışmasını sendikalarda çalışmaya bağladılar. Fabrikaya sendikadan ulaşmayı amaçladılar. Bu nedenle, sendika yönetimine gelmede entrikacı yöntemlere sarıldılar. Bu yanlışlardan ders çıkaralım. Komünistin ilk düşüneceği yer fabrikadır.

2. Komünistler tüm çalışmalarında *endüstriyel yoğunlaşma* ilkesine göre davranmalı, örgütlenmelerini stratejik işkollarında, kilit fabrikalarda odaklaştırmalıdırlar. Ülkemizde bugün metalurji, enerji, haberleşme, ulaşım, petro-kimya ve askeri işkollarındaki büyük işletmelere yönelen bir örgütlenme canalcı öneme sahiptir.

3. Kapitalizmde en demokratik koşullarda bile illegal ya da yarı-legal olmak zorunda olan fabrikada parti örgütlenmesi bizim ülkemizde tam bir illegalite altında yürütülmelidir. Fabrika temel örgütleri ve tüm üyeleri illegal çalışma kurallarına sıkı sıkıya bağlanmalıdır.

4. Komünistler, burjuvazinin işçi yığınları üzerindeki etkisini güçlendirmeye yarayan “sendikaların siyasal bağımsızlığı” görüşüne, “sendikal siyaset” anlayışına karşı çıkarlar. Sendikaların “örgütsel bağımsızlığı” ile “siyasette partiye bağımlılık” anlayışını savunurlar. Sendikaların, her türlü devrimci-demokratik hedefleri savunmak zorunda olduğunu belirtirler. (Oportünistler sendikalarda ordu, Kürt sorununu ağızlarına almıyorlar). Bunu komünistler dayatacaklardır.

5. Komünistler sendikal birliği savunmalı, gurupçu ve bölücü tutumlarla ödünsüz savaşmalıdırlar. Oportünistlerin ve küçük burjuva devrimci akımların dükkan sendikacılığı anlayışıyla küçük bağımsız sendikalar kurma girişimlerinin yanlışlığını ve zararlarını işçilere anlatmalıdırlar. “Her siyasal akıma bir sendika” anlayışına karşı çıkmalıdırlar.

6. Komünistler sarı ve oportünist sendika yönetimlerine karşı işçi tabanında gelişen muhalefetin başını çekmeli, işçi sınıfının ekonomik savaşının başarıyla yürütülmesi için somut istemler çevresinde propaganda ve ajitasyonu örgütlemelidirler. İstemlerimizin bilimsel, somut ve işçilerin bilincini yükseltici olması zorunludur.

7. Komünistler “sendika-içi demokrasi” belgisini yükseltmeli, sendikaların demokratik bir tüzüğe kavuşturulması, sendika yöneticilerinin her düzeyde seçimle gelmesi ilkelerini yaşama geçirme savaşımını aralıksız sürdürmelidirler. “Hiçbir sendikacının geliri nitelikli işçi ücretinden fazla olmamalıdır”, “işçiler sendika yönetimine”, “sendika ağalığına son”, “tabana söz hakkı” belgilerini sendika-içi demokrasi savaşımının ortak belgileri olarak yığınlara ulaştırmalıdırlar.

Konferansımız, ülke çapında sendikalarda yürütülecek çalışmalarda eşgüdümü sağlamak için Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı bir sendika bürosu oluşturmayı karar altına alır.

TKP II. LENİNCİLER KONFERANSI (1981)

TKP II. Leninciler Konferansı'nın sendikal hareket üstüne aldığı kararın tam metni.

EKONOMİK SAVAŞIM VE SENDİKAL HAREKET

1968'lerde başlayan devrimci durum, kendini beşyüzbinlik işçi çıkışlarıyla, yoğun direnişlerle gösterdi. İşçiler birkaç kez burjuvazi ve devletiyle silahlı karşı karşıya geldiler. Türkiye, 70'li yıllarda, Avrupa'da sınıf savaşının en sert ve keskin geçtiği ülke oldu. Türkiye işçi sınıfının çıkışlarının yığınsallığı, içeriği ve kullandığı yöntemler, bunun en açık kanıtıdır.

İşçi sınıfındaki bu kendiliğinden kabarma, oportünizmin ideolojik ve örgütsel etkisiyle hapsedildi. Bunda, oportünistlerin sendikalardaki tutumu önemli rol oynadı.

Sendikalar sınıf örgütleridir. Komünistler, "sendikaların er ya da geç kendi görüşlerini benimseyeceğini bilirler. Geleceğin kendi düşüncelerine ait olduğuna inanırlar ve bu nedenle olayları zorlamaz, sendikaları dürtüklemeyiz, onları etiketlemeyiz, bölmezler. Ama sürekli ve güvenli Marksist propagandalarını yürütürler." TKP'nin menşevik yönetimi, sendikalarda bu Leninci ilkeyi çiğnedi. Yönetime gelmede entrikacı yöntemler uyguladı. Sosyal demokrat sendika ağalarını "komünistleştirerek" onlarla uzlaştı.

Komünistler, sendikal birliği gözetirler. İşçilerin büyük sendikalarda toplanmasından yanadırlar. Sarı yöneticileri devirme olanakları varken, devrimci durum bu olanakları daha da artırmışken, tabanı olmayan küçük sendikalar kurmak, işçileri buraya çağırarak, öncü devrimci işçilerle yığınları birbirinden koparmıştır. Kapitalizm koşullarında, sendikaların bölünmüşlüğü bitmeyecektir. Bir sendikada komünistlerin artan etkinliği karşısında, burjuvazi mutlaka bölme girişiminde bulunacaktır. Ancak oportünistler bu yöntemi uygulamada burjuvaziden hiç geri kalmadılar. TKP'nin menşevik yönetimi, "küçük olsun, benden olsun" mantığıyla, tabela sendikalar kurdurdu. Küçük burjuva devrimcisi akımlar da aynı yolu izledi. Bu tutum, oportünizm ve küçük burjuva devrimcisi akımların hem kendi ideolojilerine, hem işçi yığınlarına olan güvensizliklerini gösterdi.

Komünistler, sendikaların örgütsel bağımsızlığını, siyasette partiye bağımlılığını savunurlar. Burjuvazi sendikaların "tarafsız" olması gerektiğini söylüyor. Sarı sendikacılar yalnızca "bağımsızlıktan" söz ederek aynı şeyi yineliyorlar. Oportünistler ise, "örgütsel bağımsızlığı, siyasette partiye bağımlılığı" sözde kabul ediyorlar. Yönetime geldikleri sendikalarda bu ilkeyi iki kat çiğnediler. Bir yandan, sendikaları partinin örgütü gibi kullandılar. Sendikalara etiket yapıştırdılar. Öte yandan, partiyi sendikaların kuyruğuna taktılar. Parti eylemini, propagandasını sendikal çerçevede tuttular.

"Sendika-içi demokrasi" de, "örgütsel bağımsızlık" gibi çarpıtılan konular arasındadır. Oportünizm ve burjuvazi, sendikalarda üyelerin söz, karar sahibi olmasını, kendi örgütlerini denetlemelerini engellemede birbirlerini aratmadılar. Sendika yönetimlerini tutabilmek için, tasfiyeciliği tek yöntem olarak seçtiler. Öncü devrimci işçiler görevden alındı, üyelikten ihraç edildi. Sendika kongreleri, devrimcilere, komünistlere karşı savaş alanına çevrildi.

Partinin menşevik yönetimi, sendikalara "savaşım" hedefleri olarak kapitalizmin ve sınıf savaşımının ulaştığı gelişkinlik düzeyinin çok gerisinde kalan hedefleri gösterdi. İstemleri burjuvazinin kabul sınırları içinde tuttu. Bu geri hedeflere varabilmek için de, sınıfın enerjisini tüketici, barışçı eylem biçimleri önerdi. Uzun, kademeli grevler, işçi sınıfına, sendikalara karşı işleyen silah durumuna geldi.

Özetle, 12 Eylül öncesi dönemde sendika ile parti arasındaki sınırlar yok edildi. Sendikalar partinin görevlerini üstlendi. Fabrika parti örgütlenmesi sendikalara dayandırıldı. Partinin eylemi, propagandası sendikal düzeye hapsedildi. Parti, bütünüyle *sendikal siyaset* izledi. Bu tutum, hem sendikaları, hem de partiyi güçten düşürdü. Ne partide sendikayı bulmak, ne de sendikada partiyi bulmak olanaklı olmadı.

12 EYLÜL FAŞİST DARBESİ İLE EKONOMİK-SENDİKAL SAVAŞIM YENİ BİR ÖNEM KAZANIYOR

Oniki Eylül faşist darbesiyle girilen yeni dönemde ekonomik-sendikal savaşım yeni bir önem kazanmıştır. Bunun nedenlerini başlıca 4 noktada toplayabiliriz.

1. Oniki Eylül faşist darbesiyle üniformalı finans-kapital devleti eline aldı, çıplak diktatörlük kurdu. Hızla, devlet-tekelci kapitalist örgüyü derinleştirme ve korporatif bir toplum yaratma yoluna daldı.

Bu ortamda, devlet, işçi-işveren ilişkilerinde, ücret, toplu sözleşme, sosyal güvenlik, kıdem tazminatı gibi işçiyi doğrudan ilgilendiren her konuda *tam* bir taraf oldu. Öyleyse çalışanların yükseltecekleri her çeşit ekonomik-sendikal istem *doğrudan* devleti, faşist cuntayı karşısına alacaktır. Bugün Türkiye’de ekonomik savaşım süregelen biçimde siyasal nitelik kazanmıştır. Siyasal savaşım, sınıf *savaşımı* demektir.

2. Emperyalistleşerek sorunlarını “çözmek”, olgunlaşmış ama şimdilik gerçekleşmemiş ve gerçekleşirse de büyük olasılıkla çözümü sağlamayacak, ülkeyi bir alt-emperyalist ülke olarak daha karmaşık çelişkiler içine sokacak bir istek durumundadır. Bu nedenle Türkiye finans-kapitali, varlığını sürdürebilmek için asıl olarak ülke içinde sömürüyü aşırı yoğunlaştırmak, bu arada iyice keskinleşen sınıf çelişkilerini de “bastırmak” zorundadır. İşçi sınıfı ve emekçileri karşısına almak zorundadır. Ülkemizde ancak devrimle çözülebilir bir durum sürmektedir. İşçi sınıfının gerçekçi ekonomik-sendikal ve demokratik istemleri bugün *dünden daha fazla* olarak ancak devrimle alınabilir durumdadır. Bu, işçi sınıfının öncü güçleri önüne, devrim savaşında, faşist cuntayı devirme savaşında, geniş olanaklar açıyor.

3. Faşist cunta, yığınlar karşı-devrimi benimsediği için değil, devrime, devrimci güçlere inançsızlık duyduğu için geldi. Bu durum ve karşı-devrimin gücü, geniş kesimleri hızla siyaset dışına, yılgınlığa, pasifliğe itiyor. Ekonomik-sendikal haklar uğruna savaş, bu nedenle, 12 Eylül’den önce başlayan, 12 Eylül’le iyice hızlanan bu eğilimi değiştirmek, gerilemeyi düzenli geri çekilişe ve yeniden saldırıya dönüştürmek için önemli bir hareket noktasıdır. Bunun yanında, sınıfın geri kesimlerini yeniden savaşa çekmek için de güçlü bir araçtır.

4. Faşist cunta, ilk günden işçilerin her türlü kazanımına saldırmakla işe başladı. Sendikalar kapatıldı. İlerici-devrimci işçiler, sendikacılar tutuklandı. Toplu sözleşmeler, ücretler donduruldu. Kıdem tazminatları düşürüldü. Grev yasağı kondu. İşyerlerinde özel güvenlik örgütleri kurulmaya başlandı. İlerici sendikaların üyeleri, silah zoruyla istifaya zorlanıyor. Öncü işçiler başta olmak üzere, yığınsal işten çıkarmalar sürüyor. Dolayısıyla, zaten aşırı sömürü altında olan işçi sınıfımız çok daha sınırsız bir sömürü ve zorbalık altına girdi. Her çeşit ekonomik ve sendikal hakları elinden alındı. Bu haklar için savaşmak, en somut olarak işçi sınıfımızın sağlığı, geleceği açısından büyük önem taşımaktadır.

Ekonomik ve sendikal haklar savaşımının bugün kazandığı yeni öneme değinirken, bu konuda da oportünist ve komünist tutumun birbirinden ayrıldığını belirtelim.

Oportünist, 12 Eylül faşist darbesiyle gelen ortamda *yalnızca* ekonomik-sendikal ve demokratik savaşımı geveler. Bunu da devrimi *engellemek için* yapar. “Faşist cuntayı yıkalım” *yerine*, “iş-ekmek-özgürlük” der. Bu, dün olduğu gibi, bugün de sendikal siyaset düzeyinde kalmak demektir. Faşist cuntanın kanlı yönetimi altında bu istemlerin gerçekleşebileceği hayallerini besler.

Komünist, bu istemleri, cuntayı yıkmamanın, devrimi yapmanın zorunluluğunu yığınlara göstermek için kullanır. Zorbalık yıkılmadan bunların elde edilemeyeceğini, savaşın yönünü *devlete el koyma* yönünde tutmak gerektiğini anlatır. Tüm ekonomik-sendikal ve demokratik istemleri günün ana görevine, faşist cuntayı yıkma görevine bağlar. “İş-ekmek-özgürlük” değil, “iş-ekmek-özgürlük için faşist cuntayı yıkalım” der.

Genel olarak ekonomik-sendikal ve demokratik istemlerin yoğun ajitasyonu demek, bu istemlerin belgileşmesi de demektir. İstemler, savaşım odaklarıdır. Bunları belgileştirmekten çekinmeyelim. Tersine, yığından soyutlanmayı getirecek bir sekterlik olur. Ama tüm böyle kesimsel istemleri (dolayısıyla belgileri), ana isteme bağlayalım.

Günün ana hedefi, ana belgisi, faşist cuntayı yıkmaktır.

Günün acillik kazanan bir sorunu da sendikal çalışmadır. Korporatif toplum ve devlet yapısına ulaşmayı amaçlayan cunta, tüm toplumu faşist bir devletin altında örgütlemeye çalışıyor.

Devletin uzantısı olacak tek sendikada işçiyi asker, sendikacıyı ona komutan yapmaya çalışıyor.

Komünistler, sendikal birlikten yanadır. Ama yaşamın acı bir şakası gibi bugün faşistleştirilen bir devletin parçası yapılmaya çalışılan Türk-İş, tek sendika olarak karşımıza çıkıyor. Bu istenen bir durum değildir. DİSK'in kapatılması yoluyla, sendika seçme özgürlüğünü kaldırarak gerçekleştirilmeye çalışılan zorla birleştirmeye karşı sesimizi yükselteceğiz.

Öte yanda, komünistler gerçekçi olmak zorundadırlar. Tutum belirlerken isteklerden değil, varolan durumdan hareket etmelidirler. Bugün, örgütsüz kalan geniş bir işçi kesimi, özellikle sınıfın geri kesimleri Türk-İş'e üye olmaktadır. Türk-İş de henüz faşist bir sendika değildir. Burada yapılacak çalışma büyük önem kazanmıştır ve de bu çalışmanın ilk odağı, Türk-İş'in faşistleştirilmesine karşı durmaktır.

Faşist iktidarın bu kudurmuş gidişi uzun sürmeyecektir. Cuntanın işçilerin karşısına dikmeye çalıştığı faşist tek sendika silahı, doğru bir çalışmayla yarın işçilerin faşizme karşı çevirebileceği en güçlü silahlardan biri durumuna getirilebilir.

Bugün yapılması gereken, *sendikal konuda* işçi yığınlarının eğilimine kulak vermek, yığından kopmamaktır. Ters bir tutum, ileri işçileri işçi yığından soyutlayacak ve kırdıracaktır. Oysa, bugünkü toplumsal-psikolojik ortamda, daha da önemlisi bugünkü güçler dengesi altında komünistlerin, öncü işçilerin geniş işçi yığından soyutlanmaması, düzenli geri çekilişin vazgeçilmez yönüdür.

Komünistler bu dönemde Türk-İş içinde çalışmaya özel bir önem vermelidirler. Öte yanda, Türk-İş içinde çalışma yürütecek ileri işçilerin bir iç örgütlenmesi olması gerekir ki, bu sendikanın geri ve faşistleştirilmeye çalışılan yapısı içinde erimesinler, onu anti-faşist devrim savaşımı yönünde değerlendirebilsinler.

Bugünkü ortamda, illegal anti-faşist savaşım merkezleri bu görevi de üstlenmiştir. Bu merkezlerin dışında ayrı bir illegal sendikal örgütlenmeye gitmek güçleri bölecek, illegal sendikal çalışmayı geri bir düzeye sınırlayacak, antifaşist örgütlenmeleri de güçlü bir silahtan yoksun bırakacaktır.

Bu gerçeklerden yola çıkan II. Konferansımız;

1. İşçi sınıfının ekonomik-sendikal, demokratik istemleri üzerinde yoğun bir ajitasyon yürütülmesini;
2. Tüm bu istemlerin, günün ana hedefine, faşist cuntayı devrimle devirme hedefine bağlanmasını;
3. Açık olan tüm sendikalarda yönetimde kimin olduğuna bakmadan aktif bir çalışma yürütülmesini;
4. Bu sendikaların altına, ileri işçilerin illegal anti-faşist örgütlenmesinin döşenmesini;
5. Bugün illegal çalışmanın yalnızca parti sempatanlarına, ya da ileri işçilere değil, tüm işçi sınıfına önerildiğinin yoğun propagandasının yapılmasını;
6. Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı sendika bürosunun yeni döneme uygun biçimde düzenlenmesi ve yetkinleştirilmesini karar altına alır.

TKP EŞGÜDÜM KOMİTESİ TOPLANTISI (Ağustos 1983)

TKP Eşgüdüm Komitesi'nin 1983 Ağustos'unda yapılan toplantısında alınan "Ülkede Durum" başlıklı kararın sendikal hareketle ilgili bölümü

SENDİKALAR SORUNU

Faşist cuntanın getirdiği iş yasaları, çok sayıda işçiyi memur statüsüne geçirmekte, genelinde işlemeyen sendikalarda binbir güçlkle örgütlü olabilecek, ama hiçbir durumda haklarını savunmayan bir işçi sınıfı öngörmektedir. Bu yasalar gerçekte sendikal çalışmayı yasaklayarak işçi sınıfının en küçük sendikal kımıldanışından bile burjuvazinin ne denli korku duyduğunu yansıtıyor. Aynı zamanda ekonomik demokratik haklar kazanmanın yolunun tüm yasaklarıyla birlikte faşizmi yıkmaktan geçtiğini canlı bir biçimde kanıtıyor, yasal illüzyonların yolunu tıkıyor.

Yeni iş yasalarına göre sendikaların işleyebilmesi, işkolunun % 10'unu örgütleyebilmesiyle bağlıdır. Bunun böyle olup olmadığını saptayacak olan ise Çalışma Bakanlığı'dır. Yetki belirlemede referandum yine yasaktır. Devletin sürekli ve keyfi mali, idari denetimi altında tutulan sendikalar, üyelik, kongre, yönetim, sözleşme çalışması gibi her alanda bürokratik engellerle sarılmıştır. Sendikal işleyiş anti-demokratikleştirilmiştir. II. Konferans kararlarımızda belirtilen korporatif devlete bağlı sendika özlemini, faşizm bu yasalarla yaşama geçirmeye çalışıyor.

Sendikaların kültürel çalışma yapmaları bile yasaktır. Eğitim, meslek eğitimiyle sınırlı, üstelik sendikalar meslek eğitimiyle görevlidir. Ücretler, değil meslek eğitimi harcamalarını, bir işçinin ekmek parasını karşılamaktan uzak olduğu halde, meslek eğitimi sendikaların üzerine bırakılarak, işçinin parasıyla burjuvazi için kalifiye işgücü yetiştirilmek istenmektedir. Ayrıca yeni yasalara göre işyeri temsilcisinin görevi, işçinin hakkını savunmak değil, çalışma barışını korumaktır. Genç işçilerin sendika yönetimine gelmeleri ise engellenmektedir. Herhangi bir sendika yöneticisi faşist Ceza Yasası'na göre suç işlerse, sendikanın ya da tüm konfederasyonun çalışmaları durdurulmaktadır. Bu faşist yasaya göre sınıf savaşımı suçtur. Dolayısıyla, sınıf sendikacılarının yönetime gelmesi engellenmekte ve sendikayı kapatma tehdidi altında, sendika tabanındaki işçilerin kendi çıkarlarına aykırı bir yönde davranmaları için bürokratik baskı yapılmaktadır.

Yeni iş yasalarına göre sendikalar %10 işkolu barajını aşarlarsa, yine her yönden bürokratik engellerle çevrili bir toplu sözleşme hakkına sahip olabiliyorlar. Birçok hükmün toplu sözleşmeye giremeyeceği yasayla belirlenmiştir. İşkolu barajı konduğu halde, işkolu çapında toplu sözleşme yasaktır. En önemlisi grev hakkı gerçekte yok edilmiştir.

Birçok işkolunda grev yasaktır. İş kazalarının en çok can aldığı kömür işkolu da bunlar arasındadır. Böylece işçilerin ihmal yüzünden ölüme karşı hak aramaları bile engellenmiştir. İşçilere, burjuvazinin çıkarları için yalnızca aç kalın değil, aynı zamanda sessizce ölü denmektedir.

Grev yasağı konmayan işkollarında çeşitli zamanlarda, çeşitli gerekçelerle yine grev yasaklanabilmekte, yalnızca grev değil, grevin propagandası da suç sayılmaktadır. Yasaklanmasa da zaten grev hakkı kullanılamaz duruma sokulmuştur.

Greve yalnızca toplu anlaşmazlık sırasında gidilebilir. Belli bir süre içinde grev kararını "yetkili organlara" bildirmek, bildirildiği tarihte başlamak, greve gitmeden önce araya arabulucular sokmak gibi binbir türlü bürokratik engel getirilmiştir.

Hak grevi yasaktır. Sendikasız işçiler greve gidemeyecekleri gibi grev yasağı yoksa, sendikalı işçiler yalnızca toplu anlaşmazlık durumunda greve gidebiliyorlar. Toplu sözleşme bağlandıktan sonra, patron onu uygulamasa da işçiler grev yapamıyorlar. Böylece yalnızca toplu sözleşme yapmak değil, yapılanı uygulamak da olanaksızlaştırılmıştır. Bunun yanısıra, bağlanan toplu sözleşmenin süresi bitene kadar yeni bir toplu sözleşme yasaktır. Yani işveren toplu sözleşmeden sonra işçileri atabilir ve 2-3 yıl sözleşmesiz işçi çalıştırabilir.

"İyi niyete" (!) aykırı grevler de yasaklanabiliyor. Ayrıca işverene, grevin yasadışı olup

olmadığına karar verme ve yasadışıysa işçileri işten atma yetkisi tanınıyor. Böylece “iyi niyet”in, “adaletin”, yargının sınıfsal özü çok güzel açık ediliyor.

Grev süresi için ücret, sosyal yardım ödenmesi ve bu sürenin kıdem tazminatı açısından geçerli sayılması yasaklanıyor. Ayrıca grev sırasında iki gözcünün dışında işçilerin grev yerinde bulunması, bu iki gözcünün çadır vb. bulundurması ve “bu işyerinde grev vardır” dışında belgi taşınması yasaklanıyor. Grev sendika denetiminde olmadığı halde, grev sırasındaki zararları sendikanın ya da işçilerin ödemesine ilişkin hüküm, işverenin mal ve makinalarını düzmece gerekçelerle sendikalara ödetme niyetini yansıtıyor.

Yeni iş yasalarına göre sendikasız işçilerin hiçbir hakkı yoktur. Sendikalı işçilerin, kullanılması olanaksız, göstermelik bazı “hakları” vardır. Ama Türk-İş’in çalışması önüne bile engeller dikilmiştir. Ocak 1984’e kadar tüm sendikalar, bu arada Türk-İş bir dizi bürokratik değişiklikler gerçekleştirmek zorundadır. Yeni İşkolları Yönetmeliği’ne göre bazı sendikalar bölünmek, bazıları birleşmek zorundadır. Zaman, mali çerçeve ve yasadaki belirsizlikler açısından bunlar büyük güçlükler taşımaktadır. Bu güçlükleri aşip da varlığını korursa, Türk-İş bu kez de sendika ağalarının yönetiminde kalacaktır. Çoğu genç olan, sosyal demokrat eğilimli sendikacılar bile yönetimden ayıklanmaktadır.

Faaliyeti askıya alınmış sendikaların üyeleri için ise durum daha da ilginçtir. Özellikle DİSK üyelerine yönelik bu hükümlere göre, DİSK davası beraatle sonuçlanmazsa ve DİSK üyeleri yasanın yayınlanmasından sonraki 6 ay içinde noter huzurunda DİSK’ten ayrılıp, 5 forma doldurup, noter huzurunda bir başka sendikaya üye olmazlarsa, sendikal haklardan tümüyle yoksun kalıyorlar! Başka sendikalara üye olmak konusunda bile binbir bürokratik engelle takılıyorlar.

İş yasaları, sendikalı, sendikasız, Türk-İş’li, DİSK’li ya da başka sendikadan tüm işçileri doğrudan ilgilendirmektedir. Bu yasalar, tüm işçi sınıfının en küçük ekonomik, demokratik haklarının bile elinden alınmış olduğunu, yasaklarla elinin kolunun bağlanmak istendiğini belgelemektedir. Bu yasalara karşı savaş, tüm işçilerin sınıf sendikacılığı temelinde sendikal birliğini acilleştirmekte, bu birlik için önemli bir platform oluşturmaktadır.

Komünistler daha faşist cunta başa geldiğinde, onun yasaklarını kırmak için yapılması gerekenin, sendikasız kalmamak, varolan sendikalarda çalışma yürüterek sınıf sendikacılığı temelinde işçilerin sendikal birliğini güçlendirmek ve birlik içinde savaşımı yükseltmek olduğunu söylemişlerdi. Bugün çıkan iş yasaları bundan başka bir yoldan gidilemeyeceğini daha somut olarak kanıtlamıştır.

Türkiye işçi sınıfı büyük bir görevle karşı karşıyadır. Tüm sendikasız işçiler, tüm sendikalar, edindikleri şanlı devrimci gelenekleriyle tüm DİSK’li ileri işçiler Türk-İş’e dalmalıdır. İşçiden yana bir yönetim altında demokratik bir Türk-İş’te birliği sağlama savaşımıyla, ekonomik demokratik haklar için faşist cuntaya karşı savaşım birleştirilmelidir. Faşist cuntanın yasaklarına verilecek en iyi yanıt, DİSK’in gelenekleri doğrultusunda, sınıf sendikacılığı temelinde, en büyük sendikal örgüt olan Türk-İş’te sendikal birliği sağlamaktır! Bu gerçekleştirilirse burjuvazinin saldırısı geri tepecektir. Burjuvazi işçi sınıfı üzerinde sıkı denetim kurmak isterken, karşısında denetim kuramayacağı kadar güçlü bir sendikal birlik bulacaktır.

Sendikasız işçiler!

Sendikasız kalmayın. İşkolunuzdaki en uygun sendikaya katılın. Bu sendika Türk-İş’e üye değilse üye olması için, üye olduktan sonra da Türk-İş’te sınıf sendikacılığının egemen olması için çalışın. Bugünkü cendereyi parçalamanın yolu, işçilerin doğru bir sendikacılık anlayışı temelinde sendikal birliğinden geçer. Üstelik böyle bir birlik işçilerin uzun erimli çıkarları açısından da kalıcı bir kazanım olur.

DİSK üyeleri, Türkiye’nin en bilinçli, deneyimli işçileri! Size büyük görev düşüyor.

Savaş geleneklerinizin, şanlı devrimci deneyimlerinizin sınıf kardeşlerinizden kopuk bırakılmasına izin vermeyin. İşkolunuzdaki en elverişli sendikaya üye olun. Bu sendika Türk-İş’e üye değilse, üye olması için uğraşın. Ortamın bilincinde, dikkatle çalışarak Türk-İş’e dalın. Şanslı savaşlardan öğrendiklerinizi Türk-İş tabanına da tanıtın. Ve Türk-İş yönetiminin işçiden yana bir yapıya kavuşması kavgasını başlatın.

DİSK’in bilinç ve deneyimiyle, en büyük sendikal örgüt Türk-İş’in çatısı altında vücut bulacak sınıf sendikacılığı burjuvazi için bir kâbustur. Burjuvaziye nice kâbuslar yaşattınız, bir yenisini daha yaşatın.

Türk-İş’li işçiler!

Tabanın söz ve karar sahibi olmasını engelleyen antidemokratik işleyişiyle ve yönetimiyle, Türk-İş, bugüne dek, büyük bir işçi kesimini devrimci sınıf savaşımının, sınıf sendikacılığının dışında tutmayı amaçlıyordu. Bunun acı sonuçları yaşamda yansdı. Faşizmin gelebilmesinde ve işçiler üzerinde bugünkü cendereyi kurabilmesinde bunun payı büyüktür.

Yeni iş yasaları Türk-İş'in anti-demokratik işleyişini çok daha fazla geriye çekmeyi, sınıf sendikacılığını Türk-İş'ten iyice dışlamayı amaçlıyor. Bu yasalara göre Türk-İş sendikal çalışma bile yürütmesi engellenen, devlet denetiminde bir örgüt durumuna geliyor.

Türk-İş'li işçiler! Buna karşı durun. Tüm sınıf kardeşlerinizin Türk-İş çatısı altında ve sınıf sendikacılığı temelinde birleşmesi için siz de içeriden ağırlık koyun. Ülkede ve Türk-İş'te kurulan anti-demokratik, işçi düşmanı düzeni yıkmak birbiriyle bağlıdır. Türk-İş'in işçiden yana bir sendikal birlik çatısı olabilmesi, bugün tüm işçi sınıfı üzerindeki ağır ekonomik siyasal baskıya karşı savaşım verebilmekle doğrudan bağlıdır. İşçi haklarını tümüyle yokeden iş yasalarına karşı savaşımı, demokratik bir Türk-İş savaşımıyla birleştirin!

Öteki sendikalardaki işçiler!

Sendikanızın Türk-İş'e katılması ve Türk-İş'te sınıf sendikacılığının egemen kılınması için çalışın. Türkiye'de işçi hakları için savaşım verebilmekle, sınıf sendikacılığı temelinde işçi sınıfının birliğini kurabilmek artık kopmazcasına bağlıdır.

Yeni iş yasaları tüm işçi sınıfına indirilmiş ağır bir darbedir. İşçi sınıfının bütün haklarını yokettiği gibi buna karşı savaşım vermenin bütün yasal yollarını da tıkamaktadır. Bunlara karşı savaşmak, yasal çerçeveye sınırlı olamayacağı gibi, olağan bazı sendikal haklar kazanmak bile, eninde sonunda bu yasal çerçeveyi bütünüyle parçalamayı gerektirecektir.

İşçi sınıfımız, tüm akli ve hüneriyle, koşulları dikkate alarak, uygun yollardan hazırlık yaparak sendikal birliğini kurmalı ve güçlendirmeli, iş yasalarına karşı savaşımı yükseltmelidir.

İş yasalarına karşı savaşımın kendisi de gösterecektir ki, en basit sendikal hakları bile kazanmanın yolu, anti-faşist savaşım, devrim kavgasıyla bağlıdır. İşçi sınıfına hoş görünmek için burjuva muhalefet de işçi haklarından konuşacaktır. Buna karşı uyanık olmak ve yığınları da uyarmak gereklidir.

Türkiye gibi bir ülkede, hiçbir burjuva kesimin işçi haklarına ilişkin hiçbir vaadi, *kısa erimli olarak bile* geçerlilik taşımaz. Burjuvazinin vaadlerinin sonu 12 Eylülere varır. Bunu yaşam kanıtladı. İşçi haklarının, yalnızca işçi haklarının değil, tüm halkın demokratik haklarının tek güvencesi, bu yolda savaşın tek güvenilir öncüsü, işçiden başkası olamaz!

TKP 5. KONGRESİ (1985)

1985 Nisan'ında toplanan TKP 5.Kongresi'nin sendikalarla ilgili kararının tam metni

SENDİKALAR ÜZERİNE

Türkiye'de işçi sınıfının iş ve yaşam koşullarında hem göreceli hem de mutlak kötüleşme vardır ve açık seçik, gözle görülür boyutlardadır.

Buna karşılık, özellikle 12 Eylül'den sonra çıkarılan yasalar, ekonomik-sendikal savaşımı yasaklarla boğmaya, engellemeye yöneliktir. Birçok işkolunda grev yasaktır. Uygulanabildiği işkolunda ise grev, sendikal savaşımında bir silah olmaktan çıkarılmıştır.

İşçi sınıfımız, gerek iş ve yaşam koşullarının dayanılmazlığı, gerek sendikal savaşımın engellenmesi karşısında son derece öfkeli. Bu öfkenin hemen bir patlamaya dönüşmemesi, işçi sınıfımızın duyguyla değil mantıkla hareket etmesi nedeniyledir. İleri işçiler, Türkiye'de sendikal savaşımın taşıdığı derin siyasal anlamı biliyorlar, hele ki bir karşı-devrim döneminin ardından yapılacak çıkışlarda örgütlülüğün önemini görüyorlar.

Bugün en büyük sendikal örgüt olan Türk-İş'in üst yönetimi düpedüz burjuva çizgidedir. Bu nedenle sendikal durumu burjuvazinin çıkarları çerçevesinde tutmak, savaşımı olabildiğince ertelemek için elinden geldiğince çabılıyor. Ama aynı zamanda, sendikanın üst yönetimini elinde tutma kaygusuyla, tabanın giderek yükselen basıncı karşısında birşeyler yapma yönünde zorlanıyor.

Bir yandan işçi yığınlarındaki yoğun öfke, öte yandan Türk-İş yönetiminin oyalama taktikleri, daha iyi seçenekler yaratma gerekçesine taban oluşturuyor ve sendikal bölünmüşlüğü körükleyen girişimlere fırsat doğuyor.

Bu girişimlerin başında, sosyal demokrasi ve oportünizmin, DİSK'i yeniden örgütlenme çabaları geliyor. DİSK davasında yargılananlarla dayanışma, sendika seçme özgürlüğü gibi doğru noktalardan hareketle, sosyal demokrasi ve oportünizm, sınıf savaşımının ve sendikal savaşımın çıkarları açısından yanlış, zararlı bir noktaya ulaşmak istiyorlar. Bunlar işçi sınıfımızın şanlı, devrimci sendikal savaşım geleneklerini bayraklaştıran DİSK'in adını kullanarak, kendi dar çıkarları doğrultusunda, sosyal demokrat/oportünist karması "yeni" bir DİSK oluşturmak istiyorlar.

DİSK davası büyük bir haksızlıktır. Bu sergilenmeli ve yargılananların sendikal alanda yeniden görev alabilmeleri garantilenmelidir.

İstedığı sendikayı kurmak ve istediği sendikacıları göreve getirmek işçi sınıfımızın en doğal hakkıdır. Bu hak onu gaspedenlerin elinden koparılıp alınmalı, ancak DİSK'in yeniden kurma yönünde kullanılmamalıdır. DİSK'in bayraklaştırdığı devrimci sendikal savaşım gelenekleri Türk-İş içinde canlandırılmalı ve Türk-İş'e egemen kılınmalıdır.

Sendikal bölünmüşlüğü körükleyen girişimler arasında, her siyasetin "kendine ait" küçük sendikalar kurma çabaları da yer alıyor. Küçük burjuvazinin tekkeci, dar çıkarıcı, dükkana yaklaşımını işçi hareketine taşımaya yönelik bu çabaları sergilemek ve engellemek gereklidir.

Bugün iş yasalarını parçalayacak, sendikal savaşımın önünü açacak doğrultuda her çıkış büyük önem taşıyor ve böyle her çıkışa dayanışma göstermek bir görevdir. Ancak böyle çıkışlar yapmak için daha iyi örgütsel seçeneği Türk-İş dışında arama eğilimine karşı durmak gereklidir. Tam tersine, böyle çıkışların Türk-İş içinden kaynaklanması ve Türk-İş'in bunlara sahip çıkmaya zorlanması, iş yasalarıyla ve sendikal savaşımın önündeki öteki engellerle birlikte, Türk-İş'in, yıllardır haketmediği bir sendikal konumu tutan burjuva yönetimini de fırlatıp atmayı kolaylaştırır. Türk-İş dışında daha iyi örgütsel seçenek aramak yerine, Türk-İş'i aradığımız daha iyi örgütsel seçeneğe dönüştürmek en kestirme ve genel çıkar açısından en yararlı yoldur.

Tüm bunların ışığında kongremiz, önümüzdeki dönemde şunların yapılmasını karar altına alır:

1. İşçi sınıfının sendikal, ekonomik ve demokratik istemlerinin propaganda ve ajitasyonu, bu istemler doğrultusunda yığın eylemlerinin yaratılıp, geliştirilmesi yolunda yoğunlaştırılmalıdır.

2. Tüm sendikalarda yönetimde kim olduğuna bakmaksızın çalışma yürütülmelidir.
3. Yapılacak her türlü çalışma, işçi sınıfının sendikal birliğine yönelik olmalıdır.
4. Türk-İş'in, işçi sınıfının en büyük sendikal örgütlenmesi olduğunu, DİSK'in kapatılmasıyla örgütsüz kalan büyük bir işçi kesiminin Türk-İş'e üye olmuş ve olmakta olduklarını gözönüne alarak, Türk-İş içinde çalışmaya özel önem verilmeli, işçi sınıfının sendikal birliğinin sınıf sendikacılığı temelinde Türk-İş'te sağlanması yolunda çalışma yürütülmelidir.
5. Türk-İş yönetiminin tabandan gelen basıncı hafifletmek için kullandığı demagojik militanlık açığa vurulup sergilenmeli ve Türk-İş, tabanının da isteği doğrultusunda, gerçekten militan eylemlere itilmelidir.
6. Tüm bunların yerine getirilmesi için, Türk-İş ve tüm sendikalardaki, özellikle alt ve orta düzey yöneticilerle topluca ya da tek tek ilişkiler kurulmalı, bu kesimden, olabilen herkesin kazanılması için çalışılmalıdır.

TKP PROGRAMI (1985)

*1985 Nisan'ında toplanan TKP 5. Kongresi'nde kabul edilen
IV. Program'ın sendikalara ilişkin bölümü*

TKP VE SENDİKALAR

Parti ve sendikalar aynı sınıfın farklı örgütleridir.

Komünistler sendika ile parti arasındaki sınırların yokedilmesine, sendikaların partinin görevini üstlenmesine de, partinin sendika görevlerini üstlenmesine de karşıdırlar. Böyle tutumlar hem sendikaları, hem partiyi güçten düşürür.

Komünistler sendikaların er ya da geç kendi görüşlerini benimseyeceğini bilirler, geleceğin kendi düşüncelerine ait olduğuna inanırlar ve sendikaları bölmez, sürekli ve güvenli Marksist propaganda yürütürler.

Komünistler sendikaların örgütsel bağımsızlığını, siyasette partiye bağımlılığını savunurlar.

Komünistler sendika-içi demokrasiyi, üyelerin sendikalarda söz ve karar sahibi olmasını, kendi örgütlerini denetlemelerini isterler. Sendikalarda siyasal görüşler nedeniyle tasfiyeciliğe karşıdırlar.

Komünistler sendikal birliği gözetirler. İşçilerin büyük sendikalarda toplanmasından yanadırlar. Kapitalizm koşullarında sendikaların bölünmüşlüğüünün bitmeyeceğini de bilirler.

Komünistler, sendikalarda, yönetiminde kimin olduğuna bakmadan aktif çalışma yürütür, burjuva görüşlerin işçi sınıfı içinde zehir saçmasını önlemek için savaşırlar. Ücretli kölelik sistemi yıkılmadan hiçbir sendikal istemin kalıcı olarak elde edilemeyeceğini anlatırlar. Tüm ekonomik, sendikal ve demokratik istemleri ana göreve bağlarlar.

Komünistler sendikalara savaşım hedefi olarak kapitalizmin ve sınıf savaşının ulaştığı gelişkinlik düzeyine uyarlı hedefler gösterirler. Gerçekçi istem, ne burjuvazinin verebileceği kadarıyla ne de işçi sınıfının o anda alabileceği kadarıyla sınırlı değildir. *Toplumsal gelişmenin* çıkarlarına uygun olarak saptanmış istemdir.

TKP MERKEZ KOMİTESİ TOPLANTISI (Ocak 1987)

Asıl olarak halk yığınlarında biriken derin öfkenin bir ürünü olan faşizmin çözülüşü, sınıf savaşının daha da hızlanmasında bir faktör oldu. İşçi hareketinde NETAŞ greviyle bir sıçramanın gerçekleştiği bu ortamda toplanan TKP Merkez Komitesi, komünistlere ve işçi sınıfına aşağıdaki duyuruyu yaptı.

DUYURU

Türkiye Komünist Partisi — *İşçinin Sesi* Merkez Komitesi toplandı. Merkez Komitesi, III. Konferans'ın koyduğu hedeflere ne kadar ulaşılabilmiş olduğunu değerlendirdi. Değişen koşulları göz önüne alarak hedeflerdeki öncelikleri ve vurguları belirledi, önümüzdeki ayların acil görevlerini saptadı.

Parti örgütleri, geçtiğimiz aylarda, Merkez Komitesi Sonbahar Plenumu'nun öne aldığı hedefler doğrultusunda sendikal alan çalışmalarında ilk mevzileri tutmaya başladı. İşçi sınıfımızın savaşında kararlılığının simgesi olmaya başlayan, demokratik hareketin umutlarını dile getiren grevlerde bugün yoldaşlarımız görev yapıyor. Taban örgütlerimizi işçi sınıfının, fabrikaların içine gömme kendiliğinden bir süreç olmaktan çıkmaya başladı. Parti kadroları içinde işçi oranı hızla büyüyor. Öğrenci hareketi içinde, meslek odalarında parti çalışması başladı. Parti örgütlerinin çalışmasındaki yükselişin getirdiği gereksinimleri karşılamak üzere Merkez Komite, çalışmaların teknik temelini geliştirdi. Merkez Organ'da işçilerde duyarlılığın yükseldiği konularda yazılar giderek daha çok yer alıyor.

Partimizin gelişmesinin bugün geldiği nokta ve Türkiye'nin ortamı, III. Konferans'ın belirlemiş olduğu bazı hedefler doğrultusunda başlangıç yapılmasını, başlamış bazı işlerin ise hızla tamamlanmasını gerektiriyor.

Parti örgütlerimizin içinde yer aldığı sertleşen sınıf savaşımı yoldaşlarımızdan üstün bilinç, üstün disiplin, üstün özveri ve tutuklu bir çalışma bekliyor. Bu yalnız Türkiye için değil, Avrupa'daki kadrolar için de böyledir. Faşizm yıllarının sonucu Avrupa'da belirilmiş yavaş çalışma temposuna uymuş bazı yoldaşlar bu dönemde silkinmelidirler. Uzlaşma temelinde savaş örgütü olmaz. Parti üyeliğinin tüzükte gösterilen alt çizgisi parti toplantılarına katılmak, keseneğini düzenli ödemek ve alınan kararlara uymaktır. Bu çizginin altına düşen, partimizin tarihsel misyonuna layık olmayan yoldaşların parti üyesi olarak kalmaları işçi sınıfımızı aldatmak olur.

Bu dönemde yeni üye alımında program-tüzük sınavı uygulamasına başlanacaktır.

Partiye yeni kadroların katılımı parti okulu yönünde yapılmış girişimleri geliştirmeyi gerektirmektedir.

Önümüzdeki dönemde, ülkede legal odaklar yaratmak için özel bir çalışma yapılmalıdır.

Partimizin III. Konferans'ının yıldönümü yaklaşıyor. Partimizin bir yıldır uyguladığı stratejiyi gözden geçirmenin zamanı geliyor. Tüm parti örgütleri bu yönde ön çalışmalara başlamalı, yeni çalışma stratejisi için önerilerini hızla MK'ya iletmelidirler.

Türkiye'de sınıf savaşımı yükseliyor. İşçi sınıfı artan ölçüde grevlere, direnişlere çıkıyor. Derby grevi, Philips direnişi gibi bir dizi eylemin arasında NETAŞ grevi keskinleşen savaşımın odak noktası oldu. NETAŞ grevinin başarısı ülkenin siyasal ortamında önemli bir dönemeç olacaktır. Grevci işçilerle dayanışma için başlatılan dayanışma kampanyasının başarısı için işçi sınıfından, demokrasiden yana olan herkes üstün bir enerjiyle çalışmalıdır. Türk-İş, NETAŞ grevini desteklemelidir. Grevci işçiler Türk-İş sendikalarından, Türk-İş'te örgütlü işçilerden bu desteği istemelidir.

NETAŞ grevinin bir kez daha kanıtladığı gerçek, Türkiye Komünist Partisi "resmi", menşevik yönetiminin işçi sınıfının önündeki başta gelen engellerden biri olduğudur. Militan işçiler üzerinde etkin olmaya çalışan bu oportünizm, işçi sınıfını her yerde burjuvazinin, Demirellerin, İnönülerin kuyruğuna takmak için uğraşiyor. Sınıf mücadelesini uyuşuk, reformcu-uzlaşmacı sınırlar içine hapsedmeye çalışıyor. Gerçekleştirdiklerini söyledikleri TİP-TKP birleşmesi bu oportünist çizginin yalnızca yayılması değil, reformizm, legalizm temelinde daha da derinleşmesi olacaktır.

Partimiz, ideolojik, örgütsel, her alanda bu ihanet çizgisini sergileme, onları devrimci, öncü işçilerden soyutlama çalışmasını yükseltecektir.

TÜRK-İŞ'TE BİRLEŞİN! 1 MAYIS'TA DEVLEŞİN!

TKP Merkez Komitesi'nin Ocak 1987 toplantısında kabul edilerek yayınlanan 1 Mayıs bildirisi

Türkiye'de ekonomik-toplumsal bunalım derinleşiyor, siyasal bunalıma dönüşme işaretleri veriyor.

12 Eylül'ün ardından düzenli biçimde geri çekilen işçi sınıfımız, yaşadığı deneyimin değerlendirmesini yaptı, güç topladı ve faşizmi çözen ana etken oldu. Faşizmin çözümlüşünden sonra ise, ortamı sürekli ileri zorlayarak artan ölçüde grevlere çıkmaya başladı. Sınıf savaşımı yeniden yükseliyor.

1986 yılı, bu yükseliş sürecinin önemli bir basamağıydı. 1987'de ise savaşım, 1986'yı çok gerilerde bırakacak, daha üst düzeyde daha hızlı yol alacaktır. NETAŞ işçilerinin coşkulu ve kararlı eylemi bunun habercisidir. Türk-İş kongresinin "1987 eylem yılı olacaktır" demesi, işçi sınıfının kavgayı yükseltme azminin göstergesidir. Bu koşullarda, 1987 1 Mayıs'ı büyük önem kazanmaktadır.

İşçi sınıfımız 1 Mayıs'ı yine alanlarda kutlamak istiyor. Aynı zamanda, Türk-İş çatısı altında militan bir sendikal birlik kurmaya yöneliyor, Türk-İş'i eyleme ve birliğe zorluyor. Türk-İş, işçi çoğunluğun eylem ve birlik doğrultusunda biçimlenen iradesini dikkate alarak 1 Mayıs'a sahip çıkmalı, 1 Mayıs'ın alanlarda kutlanmasına önyak olmalıdır.

Üstelik bu 1 Mayıs, 1977 1 Mayıs'ının 10. yıldönümüdür. O 1 Mayıs, 1980 öncesinin şanlı sınıf kavgasının doruk noktasıydı. Böyle olduğu için 1977 1 Mayıs'ının 10. yıldönümünde, sınıf hareketindeki yeni yükselişin bayrağını alanlarda dalgalandırmalıyız. Türk-İş, işçi çoğunluğun bu doğrultudaki iradesine ses vermelidir.

Türkiye'de yığınsal savaşım günleri geliyor. Sağcısıyla, sosyal demokratiyle burjuvazi ve çeşitli tonlarıyla oportünizm bu gelişmeyi durdurmak istiyor. Ancak bu kez hiçbir güç bu süreci durduramayacaktır. Türkiye devrimi yaklaşıyor. Sorun, önümüze sürülen engelleri, geçmiş deneyimden çıkan derslerin ışığında daha erken görmek, temizlemek ve yaklaşan devrime daha hızlı ilerlemektir.

İşçiler Türk-İş'te birleşin!

1 Mayıs'ta devleşin!

TKP MERKEZ KOMİTESİ TOPLANTISI (Haziran 1987)

NETAŞ grevinin açtığı yoldan ilerleyen Petrol-İş üyeleri KİPLAS'a bağlı 63 işyerinde toplu greve çıktılar. Grev başarıyla sonuçlandı, gurup sözleşmesine karşı çıkan küçük burjuva görüşlerin yanlışlığını sergiledi. Partimizin Merkez Komitesi, daha grev sürerken, komünistlerin gurup sözleşmesine ilişkin görüşlerini de dile getiren bu bildiriye yayınladı.

PETROL-İŞ GREVCİLERİ İŞÇİ HAREKETİNİ İLERLETİYOR

Petrol, kimya ve lastik gibi önemli bir işkolunda, Petrol-İş'in çatısı altında 10 bine yakın işçinin 63 işyerindeki toplu grevi başarıyla sürüyor.

KİPLAS, toplu grevin daha ilk aşamasında lokavt kararını geri çekmek zorunda kaldı. Grevci işçiler karardır. İşçi sınıfının geniş kesimleri grevcilerin yanındadır. KİPLAS, başka geri adımlar atmaya da zorlanabilir ve böyle bir sonuç, tüm işçi hareketi için önemli bir kazanım anlamına gelir.

Ancak işçi hareketi bu grevden bugün de kazanım elde ediyor çünkü bu grevin sergilediği bazı gerçekleri görüyor, düşünüyor ve öğreniyor. Bunların başında gurup sözleşmesi konusu geliyor.

KİPLAS'ın dayatmaya çalıştığı sözleşme, işçiler arasında yerden göğe kadar haklı bir kızgınlık yaratmış ve bu toplu greve yolaçmıştır. İlk başta bu kızgınlığın neye karşı olduğu, genel olarak gurup sözleşmesine mi, yoksa koşulları kötü bir gurup sözleşmesine mi karşı olduğu birbirine karışmıştır. Ancak süreç içinde görülen, düşünülen ve öğrenilen şudur ki, kızgınlık gurup sözleşmesine değil, gurup sözleşmesinin KİPLAS'ın dayatmaya çalıştığı kötü koşullarınadır.

İşçi sınıfı birliğinden güç alır. İşçi sınıfının mücadelede başarısı, kendi arasına rekabet sokmadığı ölçüde artar. Bu nedenledir ki, işçinin gurup sözleşmesinden çekinmesi için hiçbir neden yoktur. Tam tersine, işverenin teke tek mücadeleye çekmek istediği durumlarda bile işçi onun karşısına toplu olarak çıkmalıdır. Üstelik bugün bu, yalnızca işkolu çapında, yalnızca ülke çapında değil, dünya çapında bir zorunluluktur.

Petrol-İş ile KİPLAS arasındaki uyumsuzlukta, ilk bakışta, konular ters gibi yansıyor. Gurup sözleşmesini KİPLAS istiyor, Petrol-İş istemiyor görünüyor. Bu çarpık bir yansımadır.

Gerçekte Petrol-İş işçinin birleşik gücüne dayanıyor, KİPLAS ise işverenler arası rekabeti aşır, işçiler gibi birlik içinde adım atamamanın sıkıntısını çekiyor.

Nitekim, lokavt kararını kaldırması asıl KİPLAS'ın gurup sözleşmesinin mantığına uygun davranmaktan aciz olduğunu kanıtlamıştır. Savunuyor görüldüğü gurup sözleşmesinin mantığı gereği, grev kararı alınmayan işyerlerini de lokavta çıkarması gerekirdi. Ama üyelerinin kesimsel çıkarları bunu engelledi.

KİPLAS dahil çeşitli işveren örgütleri, açıkça işçi düşmanı yasal koşullardan yararlanıp kötü sözleşmeleri toptan dayatıvermenin bir yolu olarak ve gurup sözleşmesine ilişkin olarak işçi hareketine girmiş yanlış anlayışları da hesaba katarak, gurup sözleşmesini savunuyorlar. İşçi hareketi bu konuya doğru yaklaşımı benimsediği ölçüde, göreceğimiz işveren örgütlerinin konumu değişecek, gerçekte gurup sözleşmesine karşı özleri açık oluverecektir. İşçi-işveren arasında geçici uzlaşmaların, emperyalist ülkelerdeki gibi olanaklı olmadığı Türkiye'de, gurup sözleşmesi özünde yalnızca işçinin istemidir.

Petrol-İş grevcileri, eylemleriyle bu gerçeği sergileyerek, işçi hareketine girmiş yanlış bir anlayışı zayıflatmada, giderek silip atmada daha şimdiden katkı yaptılar. Bunu bilince çıkarırlarsa KİPLAS'ı köşeye sıkıştırılmaları daha kolay, KİPLAS'ı köşeye sıkıştırırlarsa da, işçi hareketine katkıları çok daha büyük olacaktır.

İşçi sınıfımız, Petrol-İş'in kararlı grevcileriyle kardeşçe dayanışma içindedir.

TKP MERKEZ KOMİTESİ PLENUMU (Kasım 1987)

Türk-İş'te gerçekleştiği iyice belirginleşen sendikal birliğe yönelik çeşitli bölücü girişimlere müdahale etmeyi kararlaştıran TKP MK Plenumu, sendikal birliğin pekiştirilmesi, sendikalaşmanın ve işli-işsiz işçi dayanışmasının geliştirilmesi yönünde bir dizi karar aldı. Aşağıdaki çağrı, bağımsız sendikalarda örgütlü devrimci işçilerin sendikal birliğe ilişkin görevlerini vurguluyor.

BAĞIMSIZ SENDİKALARDAKİ DEVRİMCİ İŞÇİLERE ÇAĞRI

Bağımsız sendikalardaki devrimci işçiler!

Sizler dahil tüm işçi sınıfının çıkarı, sendikal birliğin Türk-İş'te pekiştirilmesini gerektiriyor. Bu yönde davranın. Sendikanın da alın, Türk-İş'e katılın.

Bağımsız sendikaların tepe yöneticileri arasından, Türk-İş'e katılım konusunda iki ana karşıt görüş öne sürülüyor.

• Bunlardan biri ve daha çok Laspetkim-İş, Genel Hizmet-İş gibi sendikaların yöneticileri arasından duyulanı şudur: "Sendikal birlik iyidir ama devrimci sendikacılık temelinde olması gereklidir. Türk-İş değişmez. Bunun için DİSK kurulmalıdır."

Bu görüşün ne birlikle, ne devrimci sendikacılıkla hiçbir ilgisi yoktur. Bu görüş "devrimci" kılıf altında düpedüz bölücülüktür.

Eski DİSK üyelerinin çoğu dahil, milyonlarca işçi Türk-İş çatısı altında örgütlüdür. Türk-İş, tabanının istekleri doğrultusunda bazı değişiklikler geçirmiştir. "Türk-İş değişmez" görüşünün yanlışlığını yaşam çoktan göstermiştir. Türk-İş daha da değişecektir.

Bugün devrimci görev, Türk-İş'e katılarak, bu değişim sürecini birlik içinde derinleştirmek ve hızlandırmaktır. Böylece hem sendikal birliği, hem devrimci sendikacılığı birarada gözetip geliştirmektir.

Bunu yapmayı, "DİSK kurulsun" demek, sendikal hareketi bölerek, Türk-İş'in içinde bulunduğu değişimi baltalamaktır. Sendikal birliğe ve devrimci sendikacılığa karşı, sınıf düşmanı burjuvaziden yana olmaktır.

Kaldı ki, bugün DİSK yeniden kurulsa, devrimciliğinin garantisi nedir? DİSK diye, tabanı olan bir örgüt yoktur. Ortada Baştürk başkanlığında, tabansız ve devrimcilikle ilgisi olmayan, sosyal demokrat, yani sol burjuva görüşler savunan, eskiden kalma bir kurul vardır. DİSK kurulursa, devrimciliğinin garantisi(!) bu mudur?

Buna yanıt olarak, "DİSK kurulursa garanti bu kurul değil üye taban olacaktır" deniyorsa, o zaman da şu soru yanıtız kalır: Aynı taban aynı etkiyi neden Türk-İş'te yapmasın da, ille DİSK'in kurulmasını beklesin?

Açıktır ki, bu görüşün devrimcilikle değil, bölücülükle ilgisi vardır.

İkinci karşıt görüşü daha çok Otomobil-İş öne sürmekte ve şöyle demektedir: "Biz Türk-İş'te sendikal birlikten yanayız ama Türk-İş tüzüğünde her işkolunda tek sendika koşulu vardır. Türk-İş bizi istiyorsa tüzük değişikliği yapmalıdır. Yoksa devrimci bir sendika olan Otomobil-İş, Türk Metal tarafından yutulur."

Bu görüşün de birlikle ve devrimcilikle hiçbir ilgisi yoktur. Bu görüşle, Otomobil-İş genel kurulunda ve temsilciler meclisinde Türk-İş'te birlik yönünde alınan kararların uygulanması ertelenerek, aynı zamanda disiplinsizlik yapılmaktadır.

Türk Metal yönetiminin azılı gerici olduğu ve sık sık gangsterlik yaptığı bilinen bir gerçektir. Ancak bu sendikanın tabanında çok sayıda ileri işçi olduğu, geneliyle hızla ilerlemekte olan tabanın yönetimini giderek sıkıştırdığı, bu nedenle yönetimin, özellikle son yıllarda nasıl demagojik militanlık yaptığı da bilinen bir gerçektir.

Türk Metal zaten değişmeye zorlanmaktadır. Açıktır ki, bir de Otomobil-İş katılırsa, Türk Metal'de kısa sürede bir nitelik sıçraması olacaktır. Otomobil-İş, Türk Metal yönetimine gerçekten karşıysa, o zaman yapması gereken, "yutuluruz" diye Türk Metal'e girmekten kaçınmak değil, tam tersine bir an önce o sendikaya katılmaktır.

Otomobil-İş'in katıldığı Türk Metal, başka bir Türk Metal olur. Bu katılımın iyi etkisi yalnızca

Türk Metal’de de değil, tüm Türk-İş’te duyulur.

Ancak, Otomobil-İş’in Türk-İş’e katılmak için öne sürdüğü, her işkolunda birden fazla sendika koşulu, kendisi Türk-İş’e katılsa bile, bunun ilerletici etkisi olmasın diye sanki özel olarak aranıp bulunmuştur.

Bu koşul gerçekleşirse, Otomobil-İş’in Türk Metal’i etkileme olanağı azalacaktır. Olduğu kadarıyla etkileme, birliği değil rekabet duygularını güçlendirici yoldan olacaktır. Aynı zamanda Türk-İş tüzüğünde geri bir adım atılacaktır.

Her işkolunda tek sendika doğru bir ilkedir. Hatta artık bu bile dar gelmektedir. Yaşam bir işkolundan da daha geniş sendikal bütünlük gerektirmektedir. Durum böyleyken, Türk-İş’in tüzüğünde, tam tersine, yanlış ve geri yönde bir değişiklik yapılmasını istemek hangi devrimcilikle bağdaşıyor?

Bağımsız sendikalardaki devrimci işçiler!

Sizler devrimci sendikal birliğin önemini çok iyi biliyorsunuz. Bunun içindir ki, devrimci sendikal birliğin yolunu tıkayanlar, önünüze hep, sendikal birliğe doğrudan karşı görünmeyen ve devrimci görünen gerekçelerle çıkıyorlar. Bu gerekçeleri kaldırıp atın!

Tek bir işkolunda sendikal bütünlüğün bile dar geldiği, yalnızca ülke çapında değil uluslararası sendikal birliğin gerektiği günümüzde küçük bağımsız sendikalarla ciddi haklar elde edilmesi uzun erimde olanaksızdır.

Bu nesnel gerçek temelindedir ki önde gelen bağımsız sendikalar bile bugün yüzde onluk barajı aşmada güçlük çekmektedirler. Bazılarının ise barajın altına düştükleri bilindiği halde, Çalışma Bakanlığı buna göz yummaktadır. Bu da gösteriyor ki bağımsız sendikalar sendikal birliğin pekişmesini engellemede burjuvazinin işine yaramaktadır.

Bağımsız sendikacılık işçinin çıkarına değildir. Bağımsız sendikaların bazı yöneticileri işçinin çıkarından önce kendi koltuklarını düşünmektedirler. Türk-İş’te sendikal birliğe karşı bu nedenle bin dereden su getirmektedirler. Ne kadar devrimci görünmeye çalışırlarsa çalışsınlar, dükkancı tutumlarıyla burjuvazinin çıkarlarına hizmet etmektedirler.

Bağımsız sendikalardaki devrimci işçiler!

Sendikal birlik genelde önemliyse, bölücü tutumlardan kaçınmak tek tek bağımsız sendikalarda da önemlidir.

Bu nedenle, yapılması gereken, sendikanızdan istifa edip Türk-İş’e bağlı sendikaya geçmek değildir. Türk-İş’e katılma konusunu sendikanız içinde gündeme getirmeli, yanlışları sergilemeli, arkadaşlarınızı doğru yönde ikna etmelisiniz. Türk-İş’te sendikal birliğin mücadelesini vermelisiniz ve sendikanızı da alıp, Türk-İş’e öyle gitmelisiniz.

Sendikal birliğe en çok katkısı olacak yol budur. Sendikanızı geride bırakmamış olacaksınız, bölücülük için bağımsız sendikalara bel bağlayanları dumura uğratacaksınız. Birlik içinde davranışa, tabanın söz ve karar sahibi olmasına güzel bir örnek oluşturacaksınız. İşçi sınıfının çıkarlarının koltuk kaygusundan fersah fersah önde olduğunu somut canlandıracaksınız.

Bağımsız sendikalardaki devrimci işçiler! Haydi sendikanızı da alın, Türk-İş’e katılın!

AYNI İŞKOLUNDA OLUP BİRLEŞMEYEN TÜRK-İŞ SENDİKALARINDAKİ İŞÇİLERE ÇAĞRI

Sendikal birliğin Türk-İş içinde de büyük önem taşıdığını vurgulayan TKP MK Plenumu bu soruyla ilgili olarak şu çağrını yaptı.

İşçi arkadaşlar!

Sendikalarınız aynı konfederasyona bağlı olarak aynı işkolunda çalışma yürüttükleri halde bu sendikaların yöneticileri çeşitli gerekçelerle sendikaları birleştirmemekte ısrar ediyorlar.

Gerekçeler duruma ve tarafların konumuna göre değişiyor. Soruna dar bir açıdan bakılırsa, şu durumda şu haklı, bu durumda bu haklı denebilir. Ancak soruna dar bir açıdan bakılamaz. İşçi sınıfının çok daha geniş çıkarları söz konusudur. Bu açıdan, gerekçe ne olursa olsun, birleşmemek başlıbaşına bir haksızlıktır.

Kendi içinde haklı gerekçeyle de olsa birleşmemekte ısrar, en azından kesimsel bir yaklaşımdır. Kaldı ki, bu kesimsellik, bazı yöneticilerin koltuk kaygusuna kadar inmekte, haklı

gerekçe, gerçekte bu tür kaygulara kılıf edilmektedir.

İşçi arkadaşlar!

Bu durumu değiştirmek, aynı konfederasyonda aynı işkolunda çalışan sendikaları birleştirmek sizin ellerinizdedir. Sendikalarınızı birleştirin!

SENDİKALAŞMAYA ÇAĞRI

Sendikal birlik yalnızca sendikaların değil, sendikalı-sendikasız tüm işçilerin sorunudur. Ve ülkemizde bugün dev bir sendikasız işçi yığılı vardır. Bu sorunu dikkate alan TKP MK Plenumu, aşağıdaki çağrıyla tüm işçilerin sendikalaşmasının canalıcı önem taşıdığını gösterdi.

Sendikalı ve sendikasız işçiler!

Sendikal birlik epey bir süredir işçi sınıfının gündeminde önemli yer tutmakta, çeşitli bölücü çabalara karşı güncel bir mücadele odağı oluşturmaktadır. Bu mücadelede başarı da kazanılmaktadır.

Ancak henüz çok sayıda işçi sendikasızdır. Sendikal birliğin sınıfın bütünü açısından daha ağırlıklı bir anlam kazanabilmesi için sendikalaşmaya hız vermek gereklidir.

Bugün sendikaya üyelik için yapılan noter vb. masrafları, sendikalaşmayı yaygınlaştırma çalışmasının önünde engel olarak gösterme eğilimi vardır. Bu yanlıştır. Sendikalaşma ne kadar yaygınlaşırsa, masrafların yükü o kadar az olacağı gibi, bu sendika yasalarını geri püskürtmek de o kadar yakınlaşır.

Ayrıca, sendika yöneticileri arasında, küçük işyerlerinde çalışan işçilerin sendikalaşması konusunda yanlış, sınıfın çıkarlarına aykırı bir anlayış yaygındır.

Buna göre, işçiyi azgınca sömüren küçük işverense, bu işverene hoşgörüsüyle bakılmaktadır. Böyle anlayışların işçi sendikalarında yeri yoktur.

Sendikaların temel görevi, nerede çalışırsa çalışsın işçinin, işgücünün karşılığını almasını sağlamaktır. Tekelcileşmeyen işverenleri değil özellikle daha kötü koşulda olan işçileri kollamaktır.

İşgünüyle, ücretiyle, iş koşullarıyla korkunç bir sömürünün yürüdüğü bilinen küçük işyerlerinde sendikalaşma acil olarak yaygınlaştırılmalıdır. Yanlış anlayış, ihmal vb. nedenlerle bu alanda yıllardır biriken boşluk yoğun çabayla doldurulmalıdır. Sendikalaşma yaygınlaştırılmazsa, sendikal birlik sınıfın bütünü açısından yeterince ağırlıklı bir anlam kazanamaz. Sendikal alanda bölücülük yenilgiye uğratılsa bile, işçilerin büyük çoğunluğu sendikasızsa, sınıf düzeyinde bölücülük ağır basmış demektir.

Sendikalar birbirleriyle rekabet edeceklerine, işkollarındaki sendikasız işçileri sendikalaştırma konusunda ulaşılmaması gereken düzeyle, yani kendi kendileriyle rekabet etmelidir.

Sendikalı işçiler! Sendikasız işçileri sendikalaştırın! Sendikasız işçiler! Sendikalaşın!

İŞLİ İŞSİZ İŞÇİ DAYANIŞMASINI YÜKSELTELİM

TKP MK Plenumu, işli işsiz işçi dayanışmasının, kapitalizme karşı işçinin birleşik gücünün kullanılmasının önemini şu çağrıyla vurguladı

İşçi arkadaşlar,

İşçi sınıfı aktif ve yedek iki orduya bölünmüştür. İşsizler dediğimiz endüstri yedek ordusu da kapitalizmin ücretli emek örgütlenmesinin, dolayısıyla işçi sınıfının ayrılmaz parçasıdır.

Ücretlerin genel hareketi yalnızca işli işçilerin mücadelesiyle değil, asıl olarak endüstri yedek ordusunun genişlemesi ya da daralmasıyla düzenlenir. Yani işçi aktif ve yedek ordusunun iş ve yaşam koşulları birbiriyle kopmazcasına bağlıdır.

İşçi sınıfının bir kesiminin aşırı çalışmasıyla öteki kesiminin işsiz güçsüzlüğe mahkum edilmesi kapitalizmin yasasıdır. Ve bu yasaya karşı koymanın tek yolu, Marks'ın bundan yüz yıl önce söylediği gibi, "sendikalar vb. aracılığıyla, çalışanlarla işsizler arasında düzenli işbirliği"

örgütlemektir.

Özellikle Türkiye’de bugün bu görev canalıcı önem taşımaktadır. İşli ve işsiz işçiler arasında dayanışmayı ve düzenli işbirliğini yükseltmeliyiz:

— İşsiz işçilerin hiçbir aidat ödemedi sendikalara üye olmasını sağlamalıyız.

— İşli ve işsiz işçiler hep birlikte işsizlik sigortası için mücadele etmeliyiz ve şunları istemeliyiz:

1. İş bulup belli bir süre çalışmış olma koşulu aranmadan, işsiz olarak kayıtlı herkese, aileleri de hesaba katılarak işsizlik tazminatı ödenmelidir.

2. İşsizlik tazminatı, olması gereken asgari ücretin tümü kadar olmalıdır.

3. Sigorta primlerinin tümü devlet ve işverenlerce ödenmelidir.

4. İşsizlik sigortasını da kapsayacak olan SSK’nın tüm yönetimi sigortalıların kendilerine devredilmelidir. Böylece SSK’nın alacaklarının toplanması ve sigortasız işçi kalmaması da garantilenmektedir.

Kapitalizm, işli ve işsiz işçiyi birbirine karşı kullanıyor. Biz birlik olup bu işleyişi bozalım, birleşik gücümüzü kapitalizme karşı kullanalım!

TKP İSTANBUL BÖLGE KOMİTESİ BİLDİRİSİ (Mart 1988)

Deri işçilerinin başarıyla sonuçlanan militan grevlerinin ardından işverenlerin başlattığı yığınsal işten çıkarmalar, işli - işsiz dayanışmasının örgütlenmesinin ivediliğini, bu alanda sendikaların yerine getirmesi gereken görevleri bir kez daha ortaya koydu. TKP İstanbul Bölge Komitesi'nin bildirisi bu konuda komünistlerin somut önerilerini sıraladı.

TKP İSTANBUL BÖLGE KOMİTESİ'NDEN DERİ İŞÇİLERİNE

Yiğit deri işçileri,

Dört ay süren şanlı bir grevi başarıyla bitirdiniz. Deri işkolundaki grev, Türkiye işçi sınıfının savaşımına büyük bir ivme kazandırdı. 12 Eylül sonrasının en önemli hak artışlarını getirdi.

Bu toplu sözleşmenin üzerinden birkaç ay geçmeden işverenler, işçi sınıfına, sendikamıza karşı saldırıya geçtiler. Grevdeki yenilgilerin acısını çıkarmaya çalışıyorlar. 500'e yakın deri işçisi işten çıkarılmıştır. Mart ayındaki ikinci yıl zammından yararlanılmasın diye sendikalı işçiler işten çıkarılmakta, sonra ya düşük ücretle yeniden işe alınmakta ya da sendikasız işsiz işçiler atılanların yerini almaktadır.

İşçi arkadaşlar, Deri-İş üyeleri;

İşçilerin anlık çıkarları farklı olsa da, hatta çelişse de, onların uzun vadeli çıkarları birdir, aynıdır. Özellikle saldırı altında olduğumuz şu zor günlerde anlık, kesimsel çıkarlara teslim olmamak, birliğimizi sıkılamak gerekir. Unutmayalım, işçilerin gücü birliğinde yatar.

İşverenlerin saldırısına karşı sendikamıza sahip çıkalım. Sendikal birliğimizi pekiştirelim. Sendikasız işçileri sendikalaştıralım. İşveren sendikalı işçiyi çıkarıyor da ne yapıyor? Sendikasız işsiz işçiyi alıyor. İşli işçi ile işsiz işçinin birliğinin olmamasından yararlanıyor. Öyleyse, işsiz işçiler de sendikalaştırılmalıdır. Kadınların, gençlerin, çocuk işçilerin kazanılmasına, örgütlenmesine özel önem verilmelidir. Kazlıçeşme'de sendikasız tek bir işçi bile kalmamalıdır.

İşçi arkadaşlar,

İşsiz işçi arkadaşlarımızla dayanışmak en başta gelen görevimizdir. İşten atılanların çoğu grevin militan öncüleridir. Bu arkadaşlarımızı yalnız bırakmayalım. Sendikalar yasası sendikaların elini kolunu bağlamıştır. Sendikamız yasal olarak işsizlerle dayanışma yapamamaktadır. Bu durum işli işçilerle işsiz işçilerin dayanışmasında yeni, yaratıcı örgütlenmeleri, fabrikadan fabrikaya, işçiden işçiye dayanışmayı örgütleyecek organları gerektiriyor. Sendikamızla uyum içinde çalışacak bir *İşçi Dayanışma Sandığı* örgütlemek artık bir zorunluluk olmuştur. Sendikamızın böyle bir örgütlenmede başı çekmesi, işe girişmesi için sendikamızla konuşalım. Sendikamızın böyle bir girişimi gerçekleştirmesini sağlayalım.

Sendikacı ve işçi arkadaşlar,

İşçinin birliğini sağlamış bir sendika, ücret ve çalışma koşullarını işkolu düzeyinde belirleme ve bunları işverenlere dayatma olanağına sahiptir. İş haftasının 35 saate düşürülmesi, kadın ve çocuk işçiler için eşit işe eşit ücret verilmesi, ücretlerin haftalık ödenmesi, yan ödemelerin de ücrete dahil edilerek toplu sözleşmelerin basitleştirilmesi ve brüt ücret yerine net ücret üzerinden yapılması, işçi sağlığı ve iş güvenliği tüzük ve normlarının uygulanması gibi istemleri işverenlere dayatabilir. Bu hedefler için savaşımı gündeme alalım.

İşçiler,

Komünistin işçiden ayrı, farklı bir çıkarı yoktur, Türkiye Komünist Partisi Gorbaçof revizyonizminin partideki uzantıları olan TBKP'li Yağcı'lardan, oportünist sultadan arındı. Pırıl pırıl Leninci ideolojisiyle, burjuvaziye karşı amansız savaşıyla, militan, savaşkan üyeleriyle yanınızdadır. Savaşınızın içindedir. Sizleri işten atılan öncü işçilere sahip çıkmaya, işverenlerin bu saldırısına militan bir direnişle yanıt vermeye çağırıyor.

İşçiler, sendikamıza sahip çıkalım!

Sendikasız işçiler sendikalaşalım!

İşsiz deri işçileri, sendikamıza üye olun!

İşçi Dayanışma Sandığı kurulsun!
İşten atılmalara, zamlara karşı direniş!
Bugün direniş, yarın devrim!

TKP İSTANBUL BÖLGE KOMİTESİ BİLDİRİSİ (Mayıs 1988)

Deri işkolunda tensikatları NETAŞ'ta çok sayıda işçinin işten çıkartılması izledi. Otomobil-İş yönetiminin kaypaklığını, belkemiksizliğini ve eylem kaçkını tutumunu sergileyen bu bildiri, işten çıkarmalara karşı militan tutumun gerekliliğini vurguladı. Metal işkolunda sendikal birliğin Türk Metal'de birlik olduğunu göstererek, işçileri Türk Metal'i sınıf sendikası yapmaya çağırıldı.

NETAŞ İŞÇİLERİNE : TEHDİTLERİ FIRSATA DÖNÜŞTÜRELİM

Değerli NETAŞ işçileri,

286 işçi arkadaşınızın tensikata uğramasının, NETAŞ'taki en büyük tensikatın sonrasında işçinin üzerindeki baskılar artıyor. Otomobil-İş merkez yönetiminin sessizliği, pasifliği bu baskıların daha da ağırlaşmasına yol açıyor.

Sizler geçmişte grevinizle işçi hareketine çok önemli bir dönemeç yaşattınız. Geçen tensikattaki fabrika işgaliniz gene bir köşe taşı oldu. Otomobil-İş merkez yönetiminin hiç beklemediği çıkış, en çok onları şaşırttı. Direnişi desteklemek zorunda kaldılar. Ancak onu yasal sınırlar, liberal burjuvazinin, SHP'nin kabul sınırları içine hapsettiler. Direnişi böyle güdükleştirdikten sonra da kırdılar.

Sendikanızın merkez yöneticileri son tensikat günü işçinin tepkisinden korkup kayboldular. Bu tensikatın yanıtız kalmasının nedeni, oportünist-sosyal demokrat karması merkez yönetimin işçiyi adım adım pasifize etmesi, işveren karşısında yalnız bırakmasıdır.

İşçi arkadaşlar,

İşverenin baskılarına, sendikanın kaypaklığına, belkemiksizliğine karşı, NETAŞ volkanı gene püskürecektir. Eski direnişten ileri bir direniş koyacaktır. Bu kez direnişi sendikal, yasal sınırlar içine hapsetmeye karşı uyanık olalım. İleriye hazırlık olarak bir *direniş komitesi* kuralım. Gelecek direnişte, şimdiden, her yöntemi kullanmaya hazırlanalım.

İşçi arkadaşlar,

Yaşadığımız son iki tensikatta işçi hareketinin tümüne öğretici deneyler kazandırdınız. Tensikatların nedeni NETAŞ, Teletaş, Siemens arasındaki rekabetin hükümetçe kışkırtılması ve bunun işçiye yansıtılmasıdır. Gelişen teknoloji gereği fabrikanızda yeni robotlar kullanılmaya başlanmasıdır. İşçi sınıfı üretimde robotların kullanılmasına karşı değildir. Ancak bunun işsizliğe yol açmasına karşıdır.

İşçi sınıfının savaşımı, bu üç firmada sendikal örgütlenmeyi ve iş haftasının 35 saate düşürülmesini zorunlu kılıyor. Sizler sendikal birliğin gerekliliğini bu iki noktada her gün yaşıyorsunuz. Biliyorsunuz ki 35 saatlik iş haftası savaşımı, ancak Türk-İş'te sağlanan sendikal birliğin, sendikal demokrasi ve militan eylem temeline oturması yolundan ilerleyebilir.

Oysa sendikanızın merkez yönetimi, sendikal birlik konusundaki kongre ve temsilciler meclisi kararlarını uygulamayarak disiplinsizlik yapmaktadır. Gerekçe olarak da "önce işkolumuzda en büyük sendika olalım, yoksa Türk Metal bizi yutar" demektedir.

Sizler de biliyorsunuz ki, bugün sendika değiştirmek, en az üç ay sendikasız kalmak, yıllarca yetki itirazlarıyla burjuvazinin mahkeme kapılarında sürünmek demektir.

İleri işçilerin kıyımına uğratılması, ekonomik-sendikal haklarımızın gerilemesi demektir. Bunlardan dolayı işçi sınıfımız, sınıf sağduyusuyla sendika değiştirmeye yanaşmıyor. Büyük sendikalara yöneliyor. Çünkü sendika değiştirmeye harcayacağı enerjinin yüzde biriyle Türk Metal'i, Türk-İş'i adam eder. Kalanıyla da devrim yapar.

Otomobil-İş merkez yöneticilerinin devrim kaçkını bu tutumunun yanında, ileri işçilerden haklı bir kuşkuyla dayanan şöyle bir gerekçe gelmektedir: "Türk Metal yönetimi sınıf bilinçli işçileri, işverenle uzlaşarak işten attırır. Kıyım uğranır."

Türk Metal yönetiminin azılı gerici olduğu, işverenle uzlaşarak geçmişte işçi attırdığı bir gerçektir. Ancak bugün tabanın baskısı karşısında aynı şeyi yapması epey zordur. Tabanın

baskısıyla yapmak zorunda kaldığı sözde militan çıkışlar buna örnektir.

Bu arkadaşların unuttuğu nokta esas kıyımın Otomobil-İş'te yaşandığıdır. Hem de yanlış bir yolda, yanlış amaçlar uğruna. Eski Maden-İş'ten Türk Metal'e geçen yerlerde korkulan kıyım olmadı. Ama Otomobil-İş'e geçen yerlerde 5000 işçi kıyımına uğradı. Bu kıyımın nedeni de sendikal bölünmüşlüğü getirdiği güçsüzlük ve sendika merkez yönetiminin oportünist tutumudur.

Türk Metal'e gidilirse bazılarımız işten atılabilir. Ancak bu doğru bir yolda, doğru amaçlar uğruna bizim açımızdan yapılmış bir özveri olacaktır. Kaldı ki bu büyük olasılıkla hiç olmayacaktır. Eğer olursa da, bugün Otomobil-İş'te yaşanan kıyımın yanında hiç kalır.

O zaman işi neden zora sokalım. Türk Metal'e katılalım. Türk Metal'i de, Türk-İş'i de değiştirelim. Sınıf sendikacılığı bayrağını oralara dikelim.

İşçi arkadaşlar,

NETAŞ işçileri, Türk Metal'e Otomobil-İş'in tümünü sürükleyebilir. Otomobil-İş'in katıldığı Türk Metal bambaşka bir Türk Metal olur. Bu katılımın olumlu etkisi yalnızca Türk Metal'de değil, tüm Türk-İş'te duyulur. Size yönelen tehditleri fırsata dönüştürmenin yolu budur.

Omuzlarınızda böyle bir tarihsel görev var. Otomobil-İş'i Türk Metal'e katmanın kaldıracağı bugün NETAŞ işçisidir. Teletaş'ı, Siemens'i de Türk Metal'de örgütleyin. Tabanın söz ve karar sahibi olmasını Türk Metal'de gerçekleştirin. 35 saatlik iş haftası istemini yükseltin.

Haydi hep birlikte Türk Metal'e!

Türk Metal'i sınıf sendikası yapalım!

35 saatlik iş haftası için ileri!

TKP MERKEZ KOMİTESİ TOPLANTISI **(Şubat 1990)**

TKP MK Durum Değerlendirmesi'nden buraya aldığımız bu bölüm, metal işkolunda yerine getirilmesi gereken ana görevle ilgili olarak, komünistlerin görüşlerini açıklıyor.

DURUM DEĞERLENDİRMESİ

18. Türkiye işçi sınıfı mücadelesinin bir kilidi metal işkolundaki sendikal sorunun çözülmesinde yatmaktadır. Bu kilidi açmanın yolu Türk Metal'deki faşistlerle aktif, militan mücadeleden geçmektedir.

Parti örgütlerinin metal işkolunda örgütlenme noktalarına gözlerini çevirmeleri, odaklaşma alanı olarak onları seçmeleri gereklidir.

Türk-İş'te, Türkiye sendikal hareketinde ve militanlıkta ana halka Türk Metal'e yüklenmektedir. Bu aynı zamanda yeni sosyal demokrat TBKP'yi daha iyi deşifre etmede de temel bir halkadır.

EK1

BUGÜN TÜRK-İŞ'TEN YANA KESMEYEN BIÇAK BURJUVAZİDEN YANA KESER

(Haziran 1987)

R. Yürükoğlu

Partimizin Merkez Organı olan İşçinin Sesi gazetesinin editörü R. Yürükoğlu yoldaş, gazetenin 17 Haziran 1987 tarihli 331. sayısında yayınlanan bu yazısında, bir yandan, küçük burjuva akımların Türk-İş'te birliğe karşı çıkarken getirdikleri çeşitli gerekçelerin temsizliğini sergiledi. Bir yandan da, sendikalar başta olmak üzere tüm yığın örgütlerinde komünistlerin hangi anlayışta çalışmalarını gerektiğini yeniden vurguladı.

Türkiye'de özellikle sosyal demokrat ve sahte solcu bazı çevreler tarafından ısrarla AAFLİ — Türk-İş ilişkileri gündeme getiriliyor. Bu ilişkiye “karşı çıkılıyor” ve bunun yerine ILO, AET, DGB, Avrupa sendikaları ile yoğun ilişki isteniyor.

İşçi hareketi bu noktada nasıl bir oyuna getirilmek isteniyor? Buna biraz yakından bakalım. AAFLİ nedir? AAFLİ konusuyla bu denli ilgilenenler ne istiyorlar? Bizim tutumumuz nedir?

AAFLİ Amerikan Sendikalar Birliği'nin (AFL-CIO) bir kuruluşudur. Amerikan Sendikalar Birliği, Hür Sendikalar Konfederasyonu'na (ICFTU) bağlıdır. Bu konfederasyonun dışında dış dokunur bir sendikal hareket dünyada yoktur.

Amerikan Sendikalar Birliği'nin kendi sendikal anlayışını dünyaya yaymak için kurduğu üç bölgesel örgüt vardır. Afrika için, Güney Amerika için ve Asya için. AAFLİ, Asya için kurduğu örgüttür. Amerikan Sendikalar Birliği'nin sendikal anlayışı, gangster sendikacılığı dediğimiz, sosyal demokrat sendikacılıktır. Hiç şaşırma, sosyal demokrat sendikacılıktır. Sarı sendikacılık deyimi de asıl olarak Amerikan sendikaları için çıkmıştır. Dolayısıyla AAFLİ, Amerikan emperyalizminin emek örgütüdür.

Öte yanda Uluslararası Emek Örgütü (ILO) nedir? Avrupa emperyalizminin emek örgütüdür. Ancak, daha yakından bakıldığında, Amerikan desteğinde Avrupa örgütüdür.

Bu sendikal hareketin içerisinde, farklı burjuva mihrakların çıkarlarını temsil eden kanatlar arasında komünistlerin seçim sorunu yoktur. Tutumumuz son derece açıktır. Ne AAFLİ, ne AET, ne Avrupa sendika yönetimleri. Bunların hepsi, şu ya da bu ölçüde emperyalist devletlerle, emperyalizmle bağlıdır. İşçi hareketi bunların tümüne karşı olmalıdır.

Türkiye devrimci hareketinde AAFLİ konusundaki ilk yazılardan biri, (belki de ilk yazı) *İşçinin Sesi'nde* 1979'da yayınlanmıştır. AAFLİ'nin ne olduğu sergilenmiştir. Ama, belli bir plan dahilinde, Türk-İş'i de yıpratmak için, ısrarla, “AAFLİ'yle ilişkiler emperyalizmle ilişkilerdir, AET'yle, ILO'yla ilişkileri geliştirelim” diye sahte solculardan istek geldi mi bu başka bir durumdur.

Konu Amerikan emperyalizmi olunca, Türkiye'nin sahte solcuları kolayca konuşuyor da, Avrupa'ya gelince neden susuyorlar? Onlar da sarı gangster sendikacılıktır. AAFLİ'ye karşı çıkan, AET'ye, ILO'ya, DGB yönetimine de karşı çıkmadı mı orada bir karanlık oyun vardır. Hem de bir taşla birkaç kuş vurmaya hesaplayan bir oyun. Bir yanda Türk-İş yönetimi yıpratılacak, bir yanda kendileri kolayca “solcu” gözükecek, öte yanda Türkiye işçi sınıfı Avrupa emperyalizminin yedeğine verilecek.

Şimdi gelelim konunun ikinci yönüne. Böyle bir sendikal örgütlenme var dünyada ve bunun içinde komünistler olarak yer tutmaya çalışıyoruz. Nasıl yapılacak bu? Bir tarafa karşı öteki tarafı tutmak bizim işimiz değil. Bunlann hiçbirisini kabul etmiyoruz ama Lenin'in söylediklerini, yazdıklarını da unutmuyoruz.

İdeolojiyle siyaseti doğru birleştirebilmeliyiz. O ustalığı gösteremediğimiz zaman gidelim hikaye, roman yazalım, şiir yazalım, teorik konularda kitap yazalım, ama işçi sınıfının öncüsü olacağız diye ortaya çıkmayalım.

Ortada bir pislik var diyor Lenin, ama işçileri kazanmak için o pislikte göbeğime dek batıp yüzmek zorundayım. Önemli olan pisliğin içinde yüzmeyi reddedip reddetmemek değil, o

pisliğin bünyene girmesini engellemektir. *İşçinin Sesi* kendine güveniyor. Kendi bünyesine sokmadan pisliği temizleyecektir. Bu iddiamız yoksa, ne için siyaset yapıyoruz. Lak lakla uğraşmak için mi? Biz bu pisliği temizleyeceğiz. Hem de toplumdaki daha koyu pisliği temizleyeceğiz.

DGB'ye her yıl eğitime sendikacı gidiyor Türkiye'den. DGB yönetimi, Alman emperyalizminin kalelerinden biridir. Az gelişmiş ülkelerde yatırımları bile var. Tamam biz bunları beğenmiyoruz. Peki ama biz işçi hareketi içinde nerede olacağız? Gelin buraya diye bağırınca gelmiyorlar!

Önümüzdeki durumu iyi anlamalıyız. Yaklaşan fırsatı da, tehlikeyi de, tehdidi de iyi görmeliyiz. Kazanmak istemiyor muyuz? Gerçekten büyük bir fırsat var önümüzde. Fikirler! Fikirler iyi de, o fikirleri savunan kalabalık yürümedi mi hiçbir şeydir. Onu sağlama fırsatı var. Oyunlara alet olmayalım.

Türk-İş'e yönelik tutum konusunda bir nokta daha söylemek istiyorum. Birşeyi değiştirmek, her zaman karı-koca kavgası gibi eleştiriyle yapılmaz. Duruma göredir. Bazen, iyi yönlerini söyleyerek kötü yönlerini geriye itersin. Bazen kötü yönünü öne çıkarırsın, açıkça eleştirirsin. Bakılması gereken nokta, vıdı vıdı edilip edilmediği değildir. Bakılması gereken nokta, uyguladığın tutumun sonuçta başarılı olup olmadığıdır. Değiştirmeye yarayıp yaramadığıdır. Kanımca partimizin Türk-İş'e yönelik tutumu, herkes için şaşırtıcı ve etkili olmaktadır. Bizim tutumumuz kadar yapıcı, Türk-İş'e sahip çıkan, eleştiriye sakinmeyen ama ilerlemesini savunan bir siyasal hareket yoktur. Kaldı ki ilkelerimiz pırl pırlıdır, hiçbir sendika, hiçbir sendikacı için ilkemizi yere indirmiş, değiştirmiş değiliz. Tutumumuzun başarısını da bir yıldır gözlerimizle görüyoruz.

Gerektiği yerde Türk-İş'i eleştiriyoruz fakat Türk-İş'in güçlenmesi için çalışıyoruz, işçi sınıfına birliği öğretiyoruz, birliği geliştiriyoruz. Her eleştirimizin ardına bir almaşık getiriyoruz. "Türk-İş 1 Mayıs'ı kutlamalıdır" diyoruz, 1 Mayıs'ı kutlamaması yanlışır demiş oluyoruz. Bu eleştiridir. Öte yanda, almaşık sunmak da, birliği sağlayıcı yöndür. Öteki çeşit eleştiri, dışarıdan, düşmanca eleştiridir. Oysa Türkiye'nin sendikal örgütü Türk-İş'tir. Eleştiri Türk-İş içinde, almaşık Türk-İş içinde. *İşçinin Sesi* bunu yapıyor.

Bir başka örnek olarak da Ankara eylemini vermek istiyorum. Gazetelerin yazdıkları ortada! "Türk-İş bir adım bile atamadı", "Türk-İş yürüyemedi". Biz manşet attık, "*Türk-İş koşmaya hazırlanıyor*". Doğrusu buydu. Eylem, meclise yürüyüştür. Sosyal demokratlar, bu yürüyüşün "*tam*" yapılamamasına başarısızlık dediler. Bu, sosyal demokratinin anlayışını veriyor. Bu adamlar demokrat da değil, liberaldir. Liberal anlayışa göre meclise gitseydik, dilekçeleri verseydik, eylem başarılı olacaktı! Biz bunların tümüyle dışına çıktık, ve eylem bu durumuyla daha çok başarılıdır dedik. Meclis denen pis yere, her burjuva meclisi için her zaman geçerli olmayacak kadar pis Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne yürüyüş yapılmadan bitmesi, yürüyüş yapılarak bitmesinden daha iyiydi. *Bir almaşık tükendi*. Artık Türk-İş yönetiminde hiç kimse, ister sağcı, ister sosyal demokrat, ister sendikacı olsun, meclise yürüyüş gibi bir eylem önerisi getiremeyecektir. Dilekçelerin Türk-İş binası önünde yakılması, tarihsel bir hizmet yapmış, almaşığı orada yakmıştır. Bu nedenle biz, "Türk-İş koşmaya hazırlanıyor" dedik. Eylem, Türkiye işçi hareketinin gelişme düzeyi açısından geri bir eylemdi. Türkiye işçi hareketi meclise yürüyüp dilekçe vermeyi çoktan aşmıştır. Yürünebilseydi zaman kaybettirecekti.

Bizim Türk-İş örgütünü koruyucu eleştirilerimiz sosyal demokratlara puan yazmıyor. Tam tersine, gücü oranında Türk-İş'i bölünmekten koruyor, sosyal demokrasinin güçlenmesini engelliyor, güçlenen gerçek sol oluyor.

Neyi eleştiririz, neyi söyleriz konusunda Lenin'in bir temel yaklaşımı vardır. Biz hiçbir zaman yığınlara yalan söylemeyiz, doğruları söyleyemeyeceğimiz bir durum olursa susarız. Sınıfımızı ilerletecek, sınıfımızın işine yarayacak gerçeği öne çıkartırız. İkinci, üçüncü gerçekler de vardır. Dünyada doğrular sonsuzdur. Hangisini öne çıkartacağımıza bir siyasal parti olarak bakarız. Şu konuda neden eleştirmiyoruz? O konuda yanlış birşey de söylemiyorsak, bugün eleştirmek doğru değil demektir.

Bir ince çizgi üzerinde gidiliyor ve sendikal birliği sağlamanın gerçekten tarihsel bir fırsat olduğu Türkiye gibi bir ülkede, bir dereden geçiliyor. Bölmek için de, emperyalizm işbölümü yapmış kendi içinde. Amerika bu yanda, Avrupa şu yanda. *Bu bir işbölümü*. Bu bir tehlike. Çeşitli konuları bugün gündeme getirmede ana amaç nedir? Bu sendikal birlikle işçiye daha ileri eylem yaptırabilmektir. Bu sendikal bayrak altında. Kongre'miz, MK kararlarımız böyle diyor. Bunu nasıl uygulayacağız? Söyleyeceğim detay gerçekler birliği parçalayıcı yönde olacaksa

söylemem. Bugünün sorunu, daha ileri eylem yapılmasıdır.

İstanbul'daki 1 Mayıs toplantısı yüz karasıdır. Herkes sendika kurmaya çalışıyor. Herkes "devrimci" bir sendikada nasıl yer alacaklarının ilanını yapıyor. Böyle bir ortamda yaşanıyor. Bunu güçlendirecek en ufak birşeyi gündeme getirmeyiz. Biz Türk-İş'te sendikal birlik, sendikal demokrasi ve militan eylem istiyoruz. Bunun için uğraşıyoruz.

Bugün Türkiye'de yeniden çok sayıda demokratik yığın örgütü kuruluyor. Çevre koruma derneğinde ya da sendikada, örgütün aldığı kararlara uymayacaksa, örgütün çalışmalarını yüklenmeyeceksek kimseyi ikna edemeyiz. Çoğunluk, bilinç sorunudur. Bugün durduğu yerde, komünistlere göre geri kararlar alabilir. O yapıya komünist fikirleri hakim kılmak istiyorsak, o çoğunluğun aldığı kararlara uymak zorundayız. Hele sosyal demokratları ve öteki yanlış eğilimleri sergilemek istiyorsak, varolan koşulun içinde nefessizliği sergilememiz gerekir. Yani orada da alması zorundayız. O örgütün aldığı kararları en dürüstçe, en uyumlu şekilde yapmak, ama dönüp şunu da diyebilmek: Bu karar yanlış oldu, bir dahaya daha iyisini yapalım.

Sendikal hareketin eksikliğini, yanlışını, o hareketin içinde yer almış komünistler olarak eleştiriyoruz. Geçen yıldan farkımız budur. Ortada bir yapı var, o yapının da kendi kuralları var. Bu kuralların dışında, "söylenmek" çok kolaydır. İçinde çalışan, disiplinini kabul etmek zorundadır. Yoksa aç kurt gibi bekleyenlere bir malzeme de sen verirsin, bitti gitti. Sonra bu kez onların kurduğu tezgah içinde, onların disiplinini kabul etmek durumunda kalırsın.

Siyaseti, ideolojimizin, bilimin gerçekten öngördüğü yönde biçimlendirip uygulayamazsak, işçi sınıfının bir tek silahı örgüttür, o silahı da biz veremeyeceğiz demektir. Bilim ve sanat bir potada erimelidir.

EK 2

SENDİKALARIN GÖREVLERİ (Ağustos 1866)

Karl Marks

Bilimsel komünizmin kurucusu Karl Marks'ın I. Enternasyonal'in Geçici Genel Konseyi'nin delegeleri için hazırladığı yazının bir bölümünü oluşturan bu metin, sendikaların görevlerini, aradan 125 yıl geçmiş olmasına karşın, sanki dün kaleme alınmışçasına ele alıyor. Burjuvazinin "öldüğünü"(!) ilan ettiği canlı Marksizmin bu güzel belgesini, Marks-Engels'in Toplu Yapıtlar'ının İngilizce basımının 2. cildinden (s.82-83) aldık.

a. SENDİKALARIN GEÇMİŞLERİ

İşçinin satacak yalnızca işgücü varken, sermaye yoğunlaşmış toplumsal güçtür. Bu nedenle, sermaye ve emek arasındaki *sözleşme*, hiçbir zaman, maddi yaşam ve emek araçlarının mülkiyetini bir yana, yaşamsal önem taşıyan üretici enerjiyi bir yana koyan bir toplum anlamında bile olsa, adil koşullarda gerçekleştirilemez. İşçilerin tek toplumsal gücü, onların sayısıdır. Bununla birlikte, sayısal güç, bölünmüşlük yüzünden kırılır. İşçilerin bölünmüşlüğü, parçalanmışlığı onların *birbirleriyle kaçınılmaz rekabeti* tarafından yaratılır ve sürdürülür.

Sendikalar aslında, kendilerini hiç değilse saf kölelik koşullarının üstüne çıkarabilecek sözleşme koşullarını elde edebilmek için, bu rekabeti kaldırmak veya en azından kontrol altına almak üzere işçilerin *kendiliğinden* girişimleriyle ortaya çıktılar. Dolayısıyla, sendikaların acil hedefi, günlük ihtiyaçlarıyla, sermayenin dur durak bilmeyen saldırılarını engellemeye yönelik uzlaşmalarla yani tek kelimeyle, ücret ve çalışma süresi sorunlarıyla sınırlıydı. Sendikaların bu faaliyeti, yalnızca meşru değil, aynı zamanda gereklidir. Mevcut üretim sistemi sürdürüldüğü de onsuz yapılamaz. Üstelik, tam tersine, sendikaların kurulması ve birbiriyle birleştirilmesi bütün ülkelerde yaygınlaştırılmalıdır. Öte yandan, sendikalar, kendileri bilincinde olmadan, ortaçağ belediye ve loncalarının ve komünlerinin orta sınıfa yaptığı gibi, işçi sınıfının *örgüt merkezlerini* meydana getiriyorlardı. Eğer sendikalar, sermaye ve emek arasındaki gerilla çarpışmaları için gerekliyse, *ücretli emek ve sermaye sisteminin ta kendisini azletmek* için örgütlenmiş kuruluşlar olarak daha da fazla önemlidirler.

b. SENDİKALARIN BUGÜNLERİ

Sermayeye karşı yerel ve acil savaşıma haddinden fazla yönelmiş olan sendikalar, kendilerinin ücretli kölelik sistemine karşı sahip olduğu eylem gücünü henüz bütünüyle kavramış değiller. Bu nedenle, genel toplumsal ve politik hareketlerden, gereksiz yere uzak durdular. Yine de, örneğin İngiltere'deki son politik harekete katılmalardan, Birleşik Devletler'deki işlevlerine daha yakından bakılmasından, ve sendika delegelerinin Sheffield'deki son büyük konferansta kabul ettikleri şu karardan görüldüğü kadarıyla, son zamanlarda kendi büyük tarihsel misyonlarının bir ölçüde farkına varmış görünüyorlar:

“Bu konferans Enternasyonal Birlik'in bütün ülkelerin işçilerini bir tek kardeşlik bağıyla birleştirme yolundaki çabalarını takdirle karşılayarak, bütün emekçi topluluğunun ilerleme ve esenliği için zorunlu olduğuna inandığı bu kuruluşa üye olmayı, burada temsil edilen çeşitli örgütlere, ciddi olarak tavsiye eder.”

c. SENDİKALARIN GELECEKLERİ

İlk ortaya çıkış amaçları bir yana, sendikalar, şimdi işçi sınıfının *tam kurtuluşunun* genel çıkarı için sınıfın örgütlenme merkezleri olarak bilinçli davranmasını öğrenmek zorundadırlar.

Onlar, bu doğrultuda eğilim gösteren her toplumsal ve siyasi hareketi yardım etmelidirler. Kendilerini bütün işçi sınıfının savunucuları ve temsilcileri olarak görüp ona göre davranırken, rgtlenmemiŐ insanları kendi saflarına kazanmamazlık edemezler. Onlar, istisnai koŐulların gcsz bıraktığı tarım işçileri gibi en kötü ücret alan işçilerin çıkarlarını dikkatle kollamalıdır. Onlar, çabalarının dar grŐl ve bencil olmaktan uzak olduğuna, zlm altındaki milyonların kurtuluŐunu amaladıklarına bütün dünyayı ikna etmek zorundadırlar.